

Адыгеим и Лышъхъэ УФ-м и Къэралыгъо совет ипрезидиум изэхэсыгъо хэлэжъагъ

Урысыем и Къэралыгъо совет ипрезидиум изэхэсыгъоу хэгъэгум и Президентэу Владимир Путинэм зерищэгъэм лффыгъо шъхалэу кышцалэтыгъэхэм зэу ащыц зыныбж хэклотагъэхэм ясоциальнэ-экономикэ лфхэм язытет нахышлу шыгъэныр ыкли псауныгъэм икъэухъумэн епхыгъэ фэлэ-фашлэхэр мыхэм икыоу алыгъэлэсыгъэныр.

Адыгеим ыцлэ зэхэсыгъом хэлэжъагъ республикэм и Лышъхъэу, Урысые Федерацием и Къэралыгъо совет ипрезидиум хэтэу Тхьаклушынэ Аслъан.

Зэхэсыгъом ипэублэ Владимир Путинэм зэрэщыхыгъэунэфыкыгъэмкӀэ, зыныбж хэклотагъэхэм ясоциальнэ ухъумэн епхыгъэ лффыгъохэм мэхъанэшхо ял. Тикъэралыгъо щыпсэурэмэ языпланэ фэдиз ахэр мэхъух. Ащ кызырлыгъэмкӀэ, 2006-рэ илъэсым кышцэгъэжъагъэу Урысыем илъэси 4-кӀэ нахыбэу кышцэгъашлэ хъугъэ, нэпэ гурытымкӀэ кыагъашлэрэр илъэс 70,8-рэ.

Президентым пшъэрыл кыафишлыгъ 2018-рэ илъэсым ехъулэу гъашлэр илъэс 74-м, 2020-рэ илъэсым ехъулэу илъэс 75,7-м нагъэсынэу. Ащ пае зыныбж хэклотагъэхэм ящылэ-кӀэ-псэукӀэ зыкыгъэлэтыгъэн, пенсионер куп зэфэшхъафхэм яфэныкыонигъэхэр кыдэлэтыгъэнхэ фае.

Джащ фэдэу Владимир Путинэм хигъэунэфыкыгъэ медицинэ лэпылэгъу дэгъоу ягъэгъотыгъэным мэхъанэшхо зэрилэри. Шылэныгъэм чыплэ кын ригъэуцогъэ пенсионерхэм социальнэ лэпылэгъоу арагъэгъотырэм хэгъэгъэн фаеу ащ ылытагъ. Мы лфшлэным волонтерхэр кышагъэлэжъэнхэу, зыныбж хэклотагъэхэмрэ сэкыатныгъэ зилэхэмрэ зыналэ атезыгъэтырэ унагъохэм лэпылэгъу арагъэгъотынэу, стационархэм анэмы-

клэу, социальнэ фэлэ-фашлэхэр зыгъэцӀэхэрэм хэхъоныгъэ ягъэшлыгъэнэу игъоу афильгъугъ.

— Зыныбж хэклотагъэхэм альэныкыокӀэ политикакӀэ зехъэгъэн зэрэфаер бэшагъэ тиобществэ игъоу зильэгъурэр. А политикэмкӀэ екӀолӀэкӀэ зэфэшхъафхэр лэубытыплэ кызы-фашынхэ, нэжъ-лужъхэм бэгъашлэ хъунхэм иамал ягъэгъотыгъэн, зытефэхэрэм лэпылэгъушлу ятыгъэн фае, — хигъэунэфыкыгъэ къэралыгъом ипашэ.

Президентым ипсалъэ джащ фэдэу зыныбж хэклотагъэхэм лфшлалэхэр кыафэгъотыгъэнхэм, ахэм языгъэпсэфыгъо дэгъоу зэхэцэгъэным, нахыжхэм социальнэ фэлэ-фашлэ псэури кызыфагъэфедэным иамал шылэным шалылэсыгъ. Пшъэрылэу кыафагъэуцугъэхэм язэшохынкӀэ шьолыпхэмрэ муниципалитетхэмрэ загъэчанын зэрэфаеми джащ фэдэу ащ игугъу кышлыгъ.

— Къэралыгъо советым ипрезидиум изэхэсыгъо Президентэу Владимир Путинэм пенсионерхэм социальнэ лэпылэгъу ягъэгъотыгъэнымкӀэ пшъэрыл шъхалэу цытхэр кышцигъэнэфагъэх. Джащ фэдэу предложение гъэнэфагъэхэр кыахыгъэх, шьолыпхэр зэфэшхъафхэм нэжъ-лужъхэм лэпылэгъоу аща-

рагъэгъотырэмкӀэ опыту ялэхэмкӀэ зэхъожыгъэх, — кышхыгъэщыгъ Адыгеим и Лышъхъэ Воронеж щыкӀогъэ зэхэсыгъом икӀэуххэм афэгъэхыгъэу.

Зигугъу кыэтшыгъэ лффыгъохэм Адыгеим ренэу аналэ щатырагъэты. Гушылэм пае, гушхэл гъэнэфагъэ зилэ ведомствэ программэу «Тинахыжъхэр» зыфилу 2011 — 2013-рэ илъэсхэм ателытагъэм кыдыхэлэтыгъэу нэжъ-лужъхэм ящылэ-кӀэ-псэукӀэ зыкыгъэлэтыгъэным тегъэпсыхъгъэ лфшхъабзэхэр республикэм ренэу щызэрахыгъэх — ахэм социальнэ лэпылэгъу зэфэшхъафхэр арагъэгъотыгъэх, языгъэпсэфыгъо дэгъоу зэхэцэгъэным, кыабарлыгъгъэлэс программэхэмрэ технологиэхэмрэ кызыфагъэфедэн альэкыным аналэ тырагъэты.

Программэм кыдыхэлэтыгъэу социальнэ фэлэ-фашлэхэр зыгъэцӀэхтхэ мобилнэ бригадэхэм кызыфагъэфедэшт автотранспортыр кыащэфыгъ, лфзымышлэрэ пенсионерхэм социальнэ лэпылэгъу арагъэгъоты, Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм ясоциальнэ фэлэ-фашлэхэр зыгъэцӀэрэ учреждениехэм Интернетым иамалхэр кызыфагъэфедэнхэм пае гупчи 7 ащызэхашагъ, зыныбж илъэси 100-м нэсыгъэхэм ыкли

ащ нахыжъхэм ядэжъ кӀохэзэ афэгъушлэх.

Къэралыгъо советым изэхэсыгъо кызырэщалауагъэмкӀэ, къэралыгъом имызакъоу, нэмыкӀхэри нэжъ-лужъхэм кырыкӀощтым егъэгумэкӀых. Гушылэм пае, программэу «Тинахыжъхэр» зыфилу 2011 — 2013-рэ илъэсхэм ателытагъэм кыдыхэлэтыгъэу нэжъ-лужъхэм ящылэ-кӀэ-псэукӀэ зыкыгъэлэтыгъэным тегъэпсыхъгъэ лфшхъабзэхэр республикэм ренэу щызэрахыгъэх — ахэм социальнэ лэпылэгъу зэфэшхъафхэр арагъэгъотыгъэх, языгъэпсэфыгъо дэгъоу зэхэцэгъэным, кыабарлыгъгъэлэс программэхэмрэ технологиэхэмрэ кызыфагъэфедэн альэкыным аналэ тырагъэты.

ПстэумкӀи Адыгэ Республикэм ис нэбгырэ мин 85-м ехъумэ социальнэ лэпылэгъу арагъэгъоты. Ахэм ащыщэу нэбгырэ мин 49,5-мэ лэпылэгъоу аратырэр республикэ бюджетым кыыхэкӀы.

Тхьаклушынэ Аслъан шъхъафэу зэрэхигъэунэфыкыгъэмкӀэ, шъхъэзакъоу кыэнэгъэ нэжъ-лужъхэм лэпылэгъу языгъэгъотырэ стационархэм дэгъоу лфашлэным мэхъанэшхо ил.

— Социальнэ фэлэ-фашлэхэр зыгъэцӀэрэ стационар къэралыгъо учреждени 5 ти-республикэ ит, ахэм нэбгырэ 859-рэ ащалыгъ. Ахэр гъогъуи 5 агъашхэ, лэзэгъу уцхэр, щыгъынхэр, нэмыкӀэу ящылэ-кӀэ-псэукӀэ пстэур икыоу алэкла-гъахъэ. Зигугъу кыэтшыгъэ уч-

режденихэм ящылэ-кӀэ-псэукӀэ милькур икыоу кыафатлупшы. Пансионатхэм аштэнхэмкӀэ чэзыу щылэп, ау психоневрологическэ унэ-интернатхэм аштэнэу чэзыу нэбгырэ 16 хэт, — кылуагъ Тхьаклушынэ Аслъан.

Адэмые дэт психоневрологическэ унэ-интернатхэм игъэ-кӀэжыын зауыхыкӀэ мы лффыгъор зэшлэхыгъэ хъушт.

Зигугъу кыэтшыгъэ социальнэ лэпылэгъу ахэмкӀэу, Адыгэ Республикэм зыныбж хэклотагъэхэм апае ыплэ зыхэмилъ компьютер курсхэр щызэхашагъ; цыфхэм лфшлалэ ягъэгъотыгъэнымкӀэ кыулыкӀум фаехэм чыплэ нэклэху щылэхэм алуыханхэу игъоу кыафелэгъу.

2014-рэ илъэсым ищылэ мазэ кышцэгъэжъагъэу ижъоныгъокӀэ мазэ нэс цыфхэм лфшлалэ ягъэгъотыгъэнымкӀэ кыэлэ, район гупчэхэм джыри пенсием клонэу щыт нэбгырэ 217-мэ, пенсием щылэ нэбгырэ 77-мэ закы-фагъэзэгъагъ. Пенсием клонэу щыт нэбгырэ 53-мэ ыкли пенсионер 21-мэ лфшлалэхэр кыафэгъотыгъэх.

ПенсиехэмкӀэ фондым кызыритыгъэмкӀэ, ныбжыым елытыгъэу пенсием кӀогъэ нэбгырэ мини 100-м ехъу ти-республикэ щэпсэу, ахэм ящэ-нэрэ пэпчэ лфэшлэ.

**АР-м и Лышъхъэ
ипресс-кыулыкӀу**

Сурэтхэр А. Гусевым ты-рихыгъэх.

ШЪУСАКЪ

2014-рэ илъэсым шышъхъэлум и 7-м пчыхъэм сыхъатыр 4-м кышцэгъэжъагъэу 2014-рэ илъэсым шышъхъэлум и 8-ри кыхиуытэу Адыгэ Республикэм игупчэ шьолыпхэмрэ МыекӀопэ районым итемыр шьолыпхэмрэ машом лъэшэу закышциштэным ишынагъо щылэшт.

ЗэрэнэгъухэрэмкӀэ, шьофхэм, кыамыл зэхэкӀыхъагъэхэм ыкли цыф псэуплэхэу щынэгъо шьолыпхэм кыапэблагъэхэм машом епхыгъэ гумэкӀыгъохэр кыашъхъащыхъан ылыэкӀышт.

**Федеральнэ къэралыгъо бюджет учреждениеу
«Темыр-Кавказ УГМС-р»**

Ӏэпылӕгъу афӕхъух

УФ-м и Премьер-министрӕу Дмитрий Медведевым иунашӕокӕ, Украинӕм щыклорӕ зӕпӕуцужьым ыпкӕ кыкыкӕ зипсӕулӕ кӕзыбгынагӕхӕу, тикъэралыгъо зышхъӕ кӕзыхылӕжыгӕхӕр зыштӕгӕхӕ шӕольырхӕм апӕрӕ ахъӕ Ӏэпылӕгъур афатӕлупщыт. Унашӕм кызӕрӕцилорӕмкӕ, Украинӕм егъзыгъӕ Ӏофкӕ кыкыжыгӕхӕр тикъэралыгъо ишӕольыр 40-м ащӕпсӕух, ахӕм ателытагъӕу сомӕ миллион 366-м ехъу афатӕлупщынӕу щыт.

Охътӕ гъӕнӕфагъӕкӕ зыцайы-гъыхӕрӕ пунктхӕм ачӕс цыфхӕм япчӕагъӕ мафӕ кӕс зӕхъокы. Мыщ фӕдӕ чыпӕлӕхӕр кызыщӕзӕлахыгъӕ шӕольырхӕм япчӕагъи зӕхъокы ылӕкыщт.

Зипсӕулӕ кӕзыбгынагӕхӕм сьд фӕдӕрӕ лъӕныкӕокӕ Ӏӕпылӕгъу афӕхъуӕныр пшӕ-

рылӕ шхъӕлӕу непӕ зӕрӕщы-тыр Д. Медведевым кыыхегъӕ-щы. Ащ кызырилорӕмкӕ, ко-щын Ӏофхӕмкӕ федеральнӕ кӕулыкӕум изӕфӕхысыжхӕм кызырагъӕлӕагъоу, Ӏофшӕным емыпхыгъӕу, нӕмыкӕ лъӕныкӕ-хӕмкӕ Ӏэпылӕгъу ячыкӕлагъӕу Украинӕм щыц нӕбгырӕ мини

150-м ехъу Урысыем кыихъагъ. Чыпӕ кын ифӕгъӕ цыфхӕм мыщ дӕжым зӕрифӕшъуашӕу Ӏэпылӕгъу афӕхъуӕн зӕрӕфаер УФ-м и Правительствӕ и Тхъаматӕ анахъ шхъӕлӕу кыыхегъӕы.

УФ-м и Правительствӕ исайт зӕритымкӕ, Украинӕр кӕзыбгынагӕхӕр Урысыем ишӕольырхӕм зӕращӕпсӕухӕр уахътӕм ибагъӕ елытыгъӕщт ахъӕ Ӏэпылӕгъоу ахӕм аратыщтыр. Мыщ фӕдӕ Ӏэпылӕгъур шӕольырхӕм кӕалӕкӕхъаным пае ар кӕзыушыхъатырӕ тхылхӕр икӕоу агъӕхъазырынхӕ фае.

УФ-м и Премьер-министрӕ ышлыгъӕ унашӕм диштӕу джырӕблагъӕ Адыгеим сомӕ миллион 7,5-рӕ кыӕлӕкӕхъан ылӕкыщт. Нахыбӕу афатӕл-

щыт Ростов хӕкум (сомӕ миллион 111-рӕ), Воронеж хӕкум (миллион 43-рӕ фӕдиз), Белгородскӕ хӕкум (миллион 37-рӕ), Волгоград хӕкум (миллион 25,5-рӕ), Ставрополь краим (сомӕ миллион 23-рӕ), Севастополь (миллион 21,5-рӕ).

УФ-м ошӕ-дӕмышӕ Ӏофхӕмкӕ и Министерствӕ и Гъӕлорышӕлӕу Адыгеим щыӕм кызырилорӕмкӕ, шышхъӕлым и 5-м ехъулӕу егъзыгъӕ Ӏофкӕ Украинӕм кыкыжыгӕхӕу тиреспубликӕ кӕкӕлагъӕхӕм япчӕагъӕ нӕбгырӕ 1052-рӕ мӕхъу, ахӕм ащыцӕу 424-р кӕлӕцыкӕлӕх. Украинӕм кыкыжыгӕхӕр охътӕ гъӕнӕфагъӕрӕ зыцайы-гъыхӕрӕ пункт 7 Адыгеим кызыщӕлахыгъ.

Зичыгу кӕзыбгынагӕхӕу непӕ Адыгеим щыӕхӕм яфӕо-фашӕхӕр зӕрифӕшъуашӕу гъӕцӕкӕгъӕнхӕм, амалӕу щыӕмкӕ

Ӏэпылӕгъу афӕхъуӕным сыдигъуи АР-м и Лышхъӕ ыналӕ тет. Ахӕм ящыкӕгъӕ шхыныгъо стырхӕр, гъомылапхъӕхӕр, щыгъынхӕр, нӕмыкӕ пкыжыгӕхӕр икӕу фӕдизӕу алӕкӕлӕых, медицина, психологическӕ ыкӕи социальнӕ Ӏэпылӕгъухӕр агъотых. Украинӕм ицӕфхӕр зыщӕпсӕухӕр пунктхӕм зӕкӕми социальнӕ мӕхъанӕ зилӕ кӕулыкӕухӕм Ӏоф ащашӕ, чыпӕ кын ифагъӕхӕм яшӕагъӕ ащарагъӕкы.

Зышхъӕ кӕзыхыжыжыгъӕхӕр зӕрацӕлӕхӕр чыпӕлӕхӕм ащыц гъӕпсӕфӕпӕу «Шапсыгъ» зыфилорӕр. Ащ щыпсӕухӕрӕм ялофхӕм язытет зӕригъӕшӕнӕу Премьер-министрӕу Къумпӕл Мурат тыгъоспчыхъӕ еблӕагъ. Зӕлукӕгъум зӕфӕхысыжыгъӕу фӕхъуӕр тикъыкӕлӕыхӕлорӕ кыдӕкыгъо кысыхъатыуыт.

КИАРӔ Фатим.

КУЛЬТУРӔМ И ИЛӔС МАКӔО

«Налмӕсыр» мӕфӕкӕхӕм ахӕлӕжыщт

Адыгӕ Республикӕм и Къӕралыгъо Академическӕ кӕшъокӕ ансамблӕу «Налмӕсым» изыгъӕпсӕфыгъо уахътӕ ыухи, илӕс Ӏофшӕлӕгъум пидзӕжыгъ. Пшызӕ ыкӕи Адыгеим язаслуженнӕ артистӕу, художественнӕ пацӕу Хъоджӕ Аслъан кызырӕтилиагъӕу, зӕлукӕгъу гъӕшӕгъонхӕр «Налмӕсым» илӕщтых.

Адыгӕ культурӕм ия VI-рӕ Дунӕ фестивалӕу Мыекъуапӕ щыкӕлощтым «Налмӕсым» зыфегъӕхъазыры. Ӏофтхъабзӕр тиреспубликӕ имӕфӕкӕ мафӕхӕм атефӕщт. Адыгӕ шъуашӕм имӕфӕкӕ Ӏоныгъом и 28-м Мыекъуапӕ щыкӕлощт. Ӏофтхъабзӕм изӕхъӕцӕломӕ «Налмӕсыр» ащыц.

Хъоджӕ Аслъан зӕрилъытерӕмкӕ, адыгӕ шъуашӕм и Мафӕ дунӕ мӕхъанӕу илӕр пчыхъӕ зӕхӕхъӕм кысыхъагъӕщын фае. Культурӕм и Илӕс Урысыем зӕрӕщыклорӕм кыпкыры-кыхзӕ, мӕфӕкӕым кырагъӕблӕгъӕщтхӕм ягупшысӕх.

САХЫДӔКЪО Нурбий.

ТЩЫГЪУПШӔЩТӔП

Адыгӕ Республикӕм и Лъӕпкӕ театрӕу И. Шъ. Цӕим ыцӕ зыхъырӕм илофышӕхӕмрӕ Адыгӕ Республикӕм итеатральнӕ Ӏофышӕхӕм я Союз хӕтхӕмрӕ лъӕшӕу гухӕкӕ ащыхъуӕг режиссер цӕрыӕоу, РСФСР-мрӕ Республикӕу Ингушетиӕмрӕ искусствӕхӕмкӕ язаслуженнӕ Ӏофышӕшхоу, профессорӕу Кӕуращынӕ Аскӕрбый Хъусенӕ ыкӕом идунай зӕрихъожыгъӕр.

Адыгӕ Республикӕм и Лъӕпкӕ театрӕу И. Шъ. Цӕим ыцӕ зыхъырӕм итворческӕ Ӏофшӕнрӕ Кӕуращынӕ Аскӕрбый ыцӕрӕ пытӕу зӕпхыгъӕх. Художественнӕ купкышхо зыкӕлоцылӕ спектаклӕ дӕгъубӕ ащ Ӏӕпӕлӕсӕныгъӕшхо хӕлӕу ыгъӕуцугъ. Лъӕпкӕ сценическӕ искусствӕм иуцунрӕ хӕхъоныгъӕ егъӕшыгъӕнымрӕ ащ илахышхо ахишлыхъагъ.

Аскӕрбый Хъусенӕ ыкӕом идейнӕ-художественнӕ пшӕрыллышхохӕр зыфилыжыщтыгъӕх ыкӕи сыдигъуи гъӕхъагъӕ хӕлӕу ахӕр ыгъӕцӕкӕщтыгъӕх. Аскӕрбый ишӕагъӕкӕ лъӕпкӕ режиссурӕм кӕепӕсыгъӕ творческӕ напӕ илӕ хъуӕгъ. Ащ ыгъӕуцугъӕ спектаклыбӕмӕ непи кӕакӕлӕупчӕх, театрӕм ирепертуар кӕагъӕбаи. Адыгӕ Республикӕм и Лъӕпкӕ театрӕу И. Шъ. Цӕим ыцӕ зыхъырӕм спектаклыкӕхӕр щыгъӕуцугъӕнхӕмкӕ ащ творческӕ гухӕлышхохӕр илагъӕх.

Кӕуращынӕ Аскӕрбый Хъусенӕ ыкӕом идунай зӕрихъожыгъӕр ащ изӕчый уасӕ фӕзышыщтыгъӕ нӕбгырӕ мин пчӕагъӕмкӕ чӕнӕгъӕшхоу щыт. Спектаклӕ дӕгъухӕр зӕригъӕуцугъӕхӕмкӕ, цыфыгъӕшхо зӕрӕхӕлыгъӕмкӕ, илоф зӕрӕфӕшыпкӕагъӕмкӕ, илӕпкӕ дахӕу зӕрӕфыщтыгъӕмкӕ ар шӕу алӕгъуштыгъ, лъытӕныгъӕшхо фашыщтыгъ.

Кӕуращынӕ Аскӕрбый Хъусенӕ ыкӕом кыушхъӕчӕс шъыпкӕу зӕрӕщытыгъӕмкӕ, илушыгъӕкӕ, Ӏӕпӕлӕсӕныгъӕшхо зӕрӕхӕлыгъӕмкӕ, искусствӕр гъунӕнчӕу шӕу зӕрилъӕгъуштыгъӕмкӕ Кавказми, зӕрӕ Урысыеуи ащыпсӕурӕ исӕнӕхъатӕгъухӕм осӕшхо кыфашыщтыгъ.

Шымылӕжым игупсӕхӕмрӕ илахылхӕмрӕ лъӕшӕу тыгу хӕкӕу тафӕтхъаусыхӕ.

Адыгӕ Республикӕм итеатральнӕ Ӏофышӕхӕм я Союз итхъаматӕу, Урысые Федерациӕм итеатральнӕ Ӏофышӕхӕм я Союз исекретарӕу ЗЫХБӔ Заур, Адыгӕ Республикӕм и Лъӕпкӕ театрӕу И. Шъ. Цӕим ыцӕ зыхъырӕм ирежиссер шхъӕлӕу КУКӔНӔ Мурат, Адыгӕ Республикӕм и Лъӕпкӕ театрӕу И. Шъ. Цӕим ыцӕ зыхъырӕм идиректорӕу ЗЫХБӔ Мӕлайчӕт.

Адыгӕ Республикӕм культурӕмкӕ и Министерствӕ гухӕкышхо щыхъуӕг Адыгӕ Республикӕм инароднӕ артистӕу Кӕуращынӕ Аскӕрбый Хъусенӕ ыкӕор зӕрӕщымылӕжыр ыкӕи зидунай зыхъожыгъӕм иунагъорӕ илахылхӕмрӕ афӕтхъаусыхӕ.

Адыгӕ Республикӕм культурӕмкӕ и Министерствӕ гухӕкышхо щыхъоу фӕтхъаусыхӕ къӕралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгӕ Республикӕм и Лъӕпкӕ театрӕу Цӕй Ибрахымӕ ыцӕкӕкӕ щытыр» зыфилорӕм исурӕтышӕ-модӕльерӕу, Адыгӕ Республикӕм культурӕмкӕ изаслуженнӕ Ӏофышӕлӕу Даур Людмилӕ Ибрахымӕ ыпхъум янӕ зӕрӕщымылӕжым фӕшӕ.

Адыгӕ Республикӕм и Лъӕпкӕ театрӕу Цӕй Ибрахымӕ ыцӕ зыхъырӕм илофышӕхӕм ыкӕи Адыгӕ Республикӕм итеатральнӕ Ӏофышӕхӕм я Союз хӕтхӕр гухӕкышхо ащыхъоу Даур Людмилӕ Ибрахымӕ ыпхъум фӕтхъаусыхӕх янӕ идунай зӕрихъожыгъӕм фӕшӕ.

Тхъамафӕм ихъуӕгъӕ-шӕагъӕхӕр

Адыгӕ Республикӕм хӕгъӕу кӕоцӕ Ӏофхӕмкӕ и Министрствӕ кызырилорӕмкӕ, бӕдзӕогъум и 28-м кызыщӕжыагъӕу шышхъӕлым и 3-м нӕс республикӕм бӕдзжӕшӕлӕгъӕ 78-рӕ щызӕрахъагъ. Ахӕр: хъункӕн бӕдзжӕшӕлӕгъӕу 2, тыгъуагъӕхӕу 27-рӕ, цыфыр аукыгъӕу 1, гъӕпцӕагъӕ зыхӕлӕ бӕдзжӕшӕлӕгъӕи 5, машинӕр рафыжыагъӕу 1, нӕмыкӕхӕри. Экономикӕм ылӕныкӕокӕ хӕбзӕгъӕуцугъӕр гъогогъуи 9-рӕ аукъуагъӕу хӕбзӕухъумӕкӕо кӕулыкӕухӕм агъӕунӕ-фыгъ, республикӕм щыпсӕухӕрӕм гъогогъуи 5-рӕ наркотикхӕр кӕапкырахыгъӕх. Хӕбзӕгъӕуцугъӕр зыу-укогъӕ нӕбгырӕ 64-рӕ агъӕунӕфыгъ, бӕдзжӕшӕлӕгъӕу зӕхӕафыгъӕр процент 80-м кӕлахъ.

Блӕкыгъӕ тхъамафӕм Адыгеим игъогухӕм хъуӕгъӕ-шӕлӕгъӕи 6 къатехъуагъ, ахӕм зы нӕбгырӕ ахӕкӕодагъ, нӕбгыри 7-мӕ шъобжхӕр атӕщагъӕхӕ хъуӕгъ. Ешъуагъӕу рулым кӕрысхӕу водитӕль 53-рӕ къаубытыгъ. Гъогурыкӕном ишапхъӕхӕр гъогогъу 3355-рӕ аукъуагъ.

Гъӕпцӕагъӕ зыхӕлӕ бӕдзжӕшӕлӕгъӕ зезыхъагъӕу, ащкӕ кӕралыгъом зӕрарышхо езыхыгъӕу ыкӕи мы уахътӕм федеральнӕ лъыхъоным щыӕл Зӕкӕлогъу Аскӕр Ахъмӕд ыкӕом Адыгеим ихӕбзӕухъумӕкӕо кӕулыкӕухӕр лъӕхъух. Ар 1959-рӕ илӕсым кӕэхъуӕг, кӕалӕу Мыекъуапӕ щыпсӕуштыгъ. Мыекъо-пӕ кӕралыгъо технологическӕ университетым административнӕ-хъызмӕт Ӏофшӕнымкӕ ип-роректор Ӏанатӕм ыпӕкӕ лутыгъ.

Мы хъулыфыгъӕр зыдӕщылӕм епхыгъӕ кӕзбар горӕ шъуӕ-кӕлӕмӕ, Мыекъуапӕ щыӕл телефон номерхӕу (8772) 59-64-

00-м, 59-65-22-м, 59-65-11-м е 02-м шъуакъытеонӕу АР-м хӕгъӕгу кӕоцӕ Ӏофхӕмкӕ и Министрствӕ зыкышъуфегъӕзӕ.

2014-рӕ илӕсым мӕзаем и 28-м сыхъатыр 14.30-м адӕж Мыекъуапӕ иурамӕу Советскӕм тет сатыушӕлӕпӕ гупчӕм хӕт тучан горӕм амыгъӕунӕфыгъӕ бӕдзжӕшӕиц анӕгухӕр ихъуагъӕхӕу кычӕлӕбнагъӕх, тучан-тӕсхӕр кӕуачӕкӕ агъӕщынӕхзӕ, дышӕм хӕшыкыгъӕ хъап-щыпхӕр чӕахыгъӕх, нӕужым загъбыллыжыгъ. Зӕкӕмкӕи сомӕ мин 930-рӕ фӕдиз зыосӕ пкыгъуи 140-рӕ ахӕм аштагъ.

Мыщ епхыгъӕу УФ-м хӕгъӕгу кӕоцӕ Ӏофхӕмкӕ и Министерствӕ иотделӕу Мыекъуапӕ щыӕлӕм иследственнӕ кӕулыкӕу уголовнӕ Ӏоф кызыӕлуихыгъ. Хӕбзӕухъумӕкӕом оперативнӕ ыкӕи иследственнӕ Ӏофтхъабзӕхӕр рагъӕкӕкыхзӕ, мы гупчӕм чӕ-тыгъӕ видеокӕмерӕхӕм тырахыгъӕхӕр зӕрагъӕшӕагъӕх. Ахӕм

ащыцӕу зым бӕдзжашӕхӕр кыыридзагъӕх.

Мыхӕм афӕгъӕхыгъӕ кӕзбар зыӕкӕлӕхӕр е ахӕр зыдӕщылӕхӕ чыпӕлӕхӕр зышӕхӕрӕр Мыекъуапӕ щыӕл телефон номерӕу 59-65-11-м е 02-м къатеонхӕу хӕбзӕухъумӕкӕохӕр къӕлӕлӕх.

Джӕджӕ районым иполицейскӕхӕмрӕ УФ-м и Следственнӕ комитет иследственнӕ гъӕлорышӕлӕу Адыгеим щыӕм икӕулы-кӕушӕхӕмрӕ зӕхӕщӕгъӕ оперативнӕ Ӏофтхъабзӕхӕм яшӕагъӕкӕ, цыфыр зыукыгъӕ бӕдзжашӕр псынӕкӕ дӕдӕу къаубытын алӕкыгъ.

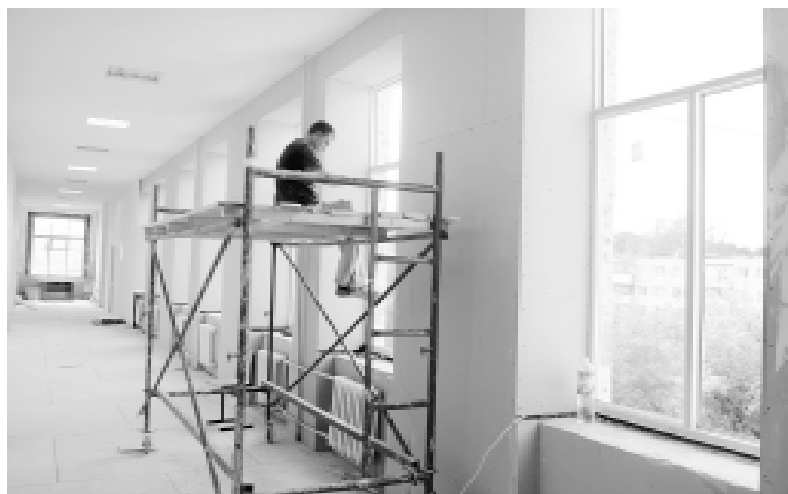
Илӕс 57-рӕ зыныбж хъулыфыгъӕм шъобж хылылӕхӕр зӕрӕтырацагъӕм кыыхӕкыкӕ идунай зӕрихъожыгъӕм фӕгъӕхыгъӕ кӕзбарыр медикӕм къатыгъ. Хӕбзӕухъумӕкӕохӕм зӕрагъӕунӕфыгъӕмкӕ, зыхӕхъажыгъӕ бзылфыгъӕмрӕ ащ ипшӕашӕу илӕс 23-рӕ зыныбжымыр хъулыфыгъӕр адӕпсӕуштыгъӕ. Пшӕашӕм дӕгу-щылӕхӕ зӕхъум, ащ изӕкӕуӕкӕ зӕрӕмытерӕзым оперативникхӕм гу лъатагъ ыкӕи мы бӕдзжӕшӕгъӕ хылылӕр ащ зӕрихъагъӕу егуцӕфагъӕх. Ӏоф хӕмылӕу апӕ ащ кыӕиотагъ, ау нӕужым ышӕагъӕм ар еуцӕлӕжыгъ.

Следствиӕм зӕригъӕунӕфыгъӕмкӕ, нӕбгыритӕум азыфагу зӕмызгыныгъӕ кытӕджагъ, ащ кыыхӕкыкӕ пшӕашӕм уатӕр кышты, ятӕнӕплосым ышхъӕ заулӕрӕ еуагъ. Шъобж хылылӕу тӕщагъӕ хъуӕгъӕм апкӕ кы-кыкӕ хъулыфыгъӕм идунай ыхъожыгъ. Уголовнӕ Ӏоф кызыӕлуахыгъ, зӕхӕфӕнхӕр макӕох.

Илъэсыклэ еджэгъум сыдэуштэу шъуфэхъазыра?

Мы упчлэм иджэуап зэдгъашлэмэ тшлэигоу
апэ Теуцожь районым гъэсэнэгъэмклэ
игъэлорышлэлэ ипашэу Ерэджыбэкъо
Адамэ зылудгъэклэгъ.

дэклэгъэу лоф зэрэшлэрэр, ты-
дэкли агъэкъабзэзэ зэрэрыкло-
хэрэр. Типхъэнклэлохэу Кушъу
Саньет, Клубэ Зуриет, Кушъу
Хъарьет, Кушъу Шамсэт еджа-
плэм игъэкъэбзэнклэ альэкл къа-
гъанэрэп. Непи, нычэпи ялэп,
амылгъэуи, амышли цылэп.
Тизавхозэу Кушъу Байзэт гу-
мыпсэф, тыфэраз. Предмет
пэпчкклэ кабинетхэр тилэх.
Ахэр зэтэгъэпсыхъагъэх, ящы-
клагъэр зэкклэ ачлэт.

**Корр.: Адэ сыд
джыри шъушлэнэу
щытыр, щажур
жъугъэкъэбзэштба?**

Д.М.: Къэнэгъэ закъор ары.
Ар икълэухым къэдгъэкъэбзэ-
нышъ, тиклэлэеджаклохэм ти-
пчъэхэр къафызэлутхыштых, нэ-
гушлоу талэгъоклышт.

Тишхаллэ гъэучылапы, нэ-
мыклэу ищыклагъэри зэкклэ члэт.
Нэбгыри 120-рэ шышхэным
фытегъэпсыхъагъ. Тэ тиеджа-
клохэм ямызакъоу, Пчыхалы-
къуае, Казазовым, Тыгъургъой
еджаплэхэм апайи мыщ гъо-
мылапхъэхэр цагъэхъазыр-
хэшъ, афарагъашъ. Пщэрыхъэ-
кло шъхъалэр Клубэ Мариет.
Ащ игъусэх Кушъу Светэ,
Кушъу Маринэ, Пщыдатэкъо
Светэ.

**Корр.: Нэбгырэ
тхъапша коллекти-
выр зэрэхъурэр?
Зэкклэми апшъэрэ
гъэсэнэгъэ яла?**

Д.М.: Тиклэлэеджаклохэм яна-
хыбэм апшъэрэ гъэсэнэгъэ
ял, къэнагъэхэми бэрэ пэмы-
лэу институтыр къаухышт.

Клэлэгъэджэ 17-мэ апшъэрэ,
3-мэ апэрэ категориэхэр ялэх.
Клэлэгъаджэ тыщыклэрэп,
аныхъ ныбжыкклэхэм илъэси-
щэ лоф ашлэгъах. Анахъ опы-
тышхо зилэхэу, ллэшлэгъу щанэ
фэдизрэ лоф шылагъэхэу, дгъэ-

**«Илъэсыклэ еджэгъур
зедгъэжъэжыкклэ
клэлэеджаклуи 186-рэ
тиеджаплэ щеджэнэу
тэгугъэ. Я 11-рэ клас-
сым нэбгырибгъу ще-
джэшт. Апэрэ клас-
сым къычлэхъащтыр
нэбгырэ 20. Ыпэрэ
илъэсым елытыгъэ-
мэ, клэлэеджаклуищ-
клэ нахъыб».**

лъаплэхэу, щысэтехыплэу тилэ-
хэр Кушъухэр Любовь, Разиет,
Тэмар, нэмыкклэхэри. «Тхъа-
шъуегъэпсэу» ясло сшлэигоу
пстэуми. Адыгабзэмклэ клэлэ-
егъэджипллэ тил: Пщыдатэкъо
Рим, Кушъу Сусан, Нэлэтыж
Марин, Кушъу Разиет. Ахэр
хъупхъэ дэдэх, лъэшэу тафэ-
раз. Тилэзаплэ зэтэгъэпсыхъагъ,
зэкклэ ищыклагъэр члэт. Ипа-
щэр Батмэн Ирин. Ипшъэрыль-
хэр елэлаплэ имылэу егъэца-
клэх, клэлэцыкълухэм япсауны-
гъэ икълэухъумэнклэ зи къыз-
тыригъанэрэп.

**Корр.: Клэлэцы-
кълухэр зэреджэшт-
хэ тхылхэр икълэу
шъуилэхэ, къы-
шъуилэклагъахъэхэ?**

Д.М.: Ащклэ щыклагъэхэр

щылэх. Апэрэ классым щеджэ-
хэрэм апае федеральнэ къэ-
ралыгъо шапхъэхэм атетэу
еджэнхэм фэшл тхылхэр илъэ-
сишклэ узэкклэбэжымэ къыт-
фащэгъагъэх. Ащ ыуж зи шы-
лэгъо. Я 6 — 8-рэ классхэм
ашеджэхэрэм апае зэкклэ пред-
метхэмклэ тхылхэр икълэухэрэп.
Тэгугъэ бэрэ пэмылэу а шы-
клагъэр дэгъэзыжыгъэ хъунэу.
Тэри тыщысэп. Ны-тыхэм язэ-
луклэ унашъо щытшыгъэ тиклэлэ-
еджаклохэу а зигугъу къэтшы-
гъэ классхэр къэзыухыгъэхэм
тхылхэу агъэфедэгъахэхэр ти-
тхылхеджаплэ къыратыжын-
хэу. Къырахыплэжыгъахэри
маклэп. Мы лофыр джыри дэ-
гъоу лъэклэуатэ. Арышъ, тэгугъэ
тхылхэмкли тиеджаклохэм гу-
мэклышхо ямылэнэу.

**Корр.: Хэта шъуи-
гумэкклэхэр зэ-
шъухылылэхэрэр,
лэпылэгъу къы-
шъуфэхъухэрэр,
зыналэ къышъу-
тетыр?**

Д.М.: Зинэплэгъу ренэу
титыр, емызэщыжыгъэу къытфа-
клорэр районым гъэсэнэгъэмклэ
игъэлорышлэлэ ипашэу Ерэ-
джыбэкъо Адам. Ар «гум илпыр
къэшлэ» зыфалорэм фэд, опы-
тышхо илэшъ, хэти ищыклагъэр
ешлэ, шъыпкъагъэрэ гуклэгъурэ
хэлъ. Лъэшэу тыфэраз. Райо-
ным ипашэу Хъачмамыкълэу Аз-
мэти Ерэджыбэкъор игъусэу
бэрэ къытфэкло, тызыгъэгумэ-
кълэрэр зэрегъашлэ. Гъэрэкло
шхаллэм члэт хъакур къызызэ-
щэкълэм, сомэ мин 700 фэдиз-
клэ къытфисщыгъэ. Игуадзэ-
хэу Зэрамыку Салбийи, Хъэ-
дэгъэлэ Марини, Бэгъушъэ Бо-

**«Тигурыт еджаплэ
мыгъэ къэзыухыгъэр
нэбгырэ 12, ахэм
ащышъу щымэ ме-
дальхэр къахыгъэх.
Щыри Нэхаих».**

рисы ренэу къытэуаллэх. Арэу-
штэу зэрэщытым ишъуагъэклэ,
федеральнэ программэу «До-
ступная среда» зыфилорэм ты-
хагъэлажыи, клэлэцыкълэу сэкъат
22-рэ зыщеджэн альэклэшт
класс тиеджаплэ цагъэпсыгъ.
Ащ сомэ мин 600-м ехъу те-
фагъ.

Ащ ыуж Делэкъо Маринэ
тырицажыи классхэр, предмет
зэфэхъафхэмклэ кабинет-
хэр, шхаллэр, нэмыкклэхэр къы-
тигъэлпыхъагъэх. Еджаплэр сы-
дым ылъэныкъокли зэтэгъэ-
псыхъагъ, бгъэшлэгъонэу щыт.
Тэри тлэгъугъэ а мафэм (шы-
шъхъэлым и 4-м) клэлэгъа-
джэхэм, пхъэнклэлохэм, пщэ-
рыхъаклохэм завхозыр япашэу
классхэр, кабинетхэр, кори-
дорыр зэрагъэкъабзэщыгъэ-
хэр. Зыпылхэр шышъхъэлым
и 14-м ехъуллэу ар тыдэкли
зэклаукъэбзэнэр ары.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

— Тапэрэ илъэххэм афэдэу,
— къытиуагъ ащ, — мылкъу-
шхо зытеклодэшт гъэцкклэжын-
хэр тиеджаплэ горэми щызэшлэ-
хынэу щытыгъэп. Ори ошлэ гъэ-
рэкло район администрацием
ипашэу Хъачмамыкълэу Азмат
тилэпылэгъоу ахэр зэрэтыухы-
гъэхэр. Пластикым хэшлыкы-
гъэ шъхъаныгъупчъэхэмклэ жы-
хэр зэблэтхъугъэх, пчъэ дэ-
гъухэр ахэдгъэуцагъэх, ща-
гуиклыплэ фабэхэр еджаплэхэм
ахэтых. Къэнэжыгъэр клас-
схэр, кабинетхэр гъэкъэбзэ-
гъэнхэр, щажухэм уцъыжхэр
къадэмыгъэклэгъэнхэр, ахэр гъэ-
клэрэклэгъэнхэр ары. Арышъ,
узфэе еджаплэм укълэуагъэми,
джары къэплэгъуштыр, къыуа-
лоштыр.

Арэуштэу Адамэ къызыте-
лом, бэшлагъэу тыздэщымылэгъэ
къоджэххоу Очэпчыи еджаплэ
тыкълэуагъ, ащ идиректорэу нэ-
гушлоу къытпэгъоклыгъэр гуш-
лэгъу къызфэдгъэхъугъ. Делэ-
къо Маринэ 1983-рэ илъэсым
къышыублагъэу мыщ щэлажъэ.
Апэ вожатэу щытыгъ, хыса-
пымкли клэлэгъаджэу лоф
ышлагъ, илъэсиблэ завучыгъ,
1996-рэ илъэсым къышыубла-
гъэу районым игурыт еджэ-
плэшхохэм ащыщым ипаш.

— Тигурыт еджаплэ мыгъэ
къэзыухыгъэр нэбгырэ 12, —
тиупчлэхэм джэуапхэр къари-
тыжхъэзэ ялофшлагъэхэм таше-
гъэгъуазэ Маринэ. — Ахэм
ащышъу щымэ медальхэр къа-
хыгъэх. Щыри Нэхаих. Еджа-
плэр къэзыухыгъэ нэбгырэ
12-м щышъу 10-р шъэожъыех.
Лэдэб дахэ зыхэлъ зэклагъэх,
дэгъоу еджагъэх. Я 9-рэ клас-
сри нэбгырэ 12 къэзыухыгъэр.
Ари дэгъу дэдэклэ къэзыухы-
гъэр Нэхэе Диан. Ахэм ащы-
шъу зитхылхэр члэзымыхы-
жыгъэхэр нэбгыритф нылэп.
Адрэхэр зычлэхъагъэхэр тшлэ-
горэп, къэзыгъэзэжыштыхэри
къахэклынхэкли мэхъу.

**Корр.: Дэгъугъэ
илъэсыклэ еджэ-
гъум ехъуллэу**

**еджаплэм къекло-
лэжыштыр клэлэ-
еджаклохэр зыфэ-
дизыштыр къытэ-
пъуагъэмэ. Нэбгырэ
тхъапша я 11-рэ
классым щеджэ-
щтыр? Апэрэ клас-
сым тхъапша къы-
члэхъащтыр?**

Д.М.: Илъэсыклэ еджэгъур
зедгъэжъэжыкклэ клэлэеджаклуи
186-рэ тиеджаплэ щеджэнэу тэ-
гугъэ. Я 11-рэ классым нэбгы-
рибгъу щеджэшт. Апэрэ клас-
сым къычлэхъащтыр нэбгырэ
20. Ыпэрэ илъэсым елыты-
гъэмэ, клэлэеджаклуищклэ на-
хыб. Ахэм ащышъу Хъокло
Мариет зипэщэ клэлэцыкълэу
ы-
гъыплэу чылэм дэтым нэбгырэ
17 къычлэклышт. Ауужырэ илъэ-
сым къыкълэу клэлэцыкълэу
ы-
гъыплэм тхъамафэм тлогъогоу
клозэ тиклэлэгъаджэу мыгъэ
апэрэ классым къычлэхъащтыр
езыгъэджэштхэ Нэлэтыж Свет-
ланэ нэлэуасэ зафишлыгъ, про-
граммэ гъэнэфагъэм тетэу са-
бийхэр еджаплэм къеклолэн-
хэм, щеджэнхэм фигъэхъазы-
рыгъэх. Арэуштэу илъэс къэс
зэрэтышхэрэм ишлогъэшхо къэкло.

**Корр.: Еджаплэр
илъэсыклэ еджэ-
гъум зэрэфэжъу-
гъэхъазырыгъэм
тыщыгъэгъуазэба.**

Д.М.: Тиеджаплэ клэ, къызы-
зэлутхыгъэр илъэси 10 хъугъэ
нылэп. Гъэцкклэжынышхо ищы-
клагъэу щытыгъэп, джэхашъо-
хэр, дэпкъхэр, пчъэ-шъхъаны-
гъупчъэхэр дэгъух. Мебелэу
члэтми щыклагъэ илэп. Тиклэлэ-
егъаджэхэри, клэлэеджаклохэ-
ри ахэм афэсакъых, партхэр
зэрэклэх, зытетхагъэхэи ахэтэп.
Спортзалым ипанельхэр дгъэ-
клэжыгъэх, зыщыпщэрыхъэхэ-
рэм идэпкъхэр къагъэлэжы-
гъэх. Клэлэеджаклохэм яклас-
схэр, клэлэгъаджэхэм якаби-
нетхэр, коридорхэр агъэхъазы-
рых. Мары олэгъу зэкклэ къы-

Мыгумэкырэ ны-тыхэм апай

«Сабый пэпчъ ны-тыхэм аналэ тетын фæе» — ало хыкум приставхэм. Ащ даклоу клэлэпунклэр игъом атынмклэ шлоигъоныгъэ зимылэхэм хыкум приставхэр лэпылэгъу афэхуштых.

Клэлэпунклэр зымытыхэрэм язеклуаклэ зэрэмытэрэзыр агурыгъэлогъэным, ясабийхэм атефэр ахъщэр афызэклогъэкложыгъэным апае 2014-рэ илъэсым ишышхъэлум мазэ кыщегъэжагъэу лоныгъом нэс лотхъабзэу «Клэлэпунклэр еджаплэм фэдгъэхъазырын» зыфилорэ Адыгэ Республикэм щыклошт. Хабзэ зэрэхъугъэу, ащ клэщакло фэхъугъ хыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу и Гъэлорышланлэу республикэм щылэр.

Мыщ кыддыхэлпытагъэу хыкум приставхэм лотхъабзэ зэфэшхъафхэр мы уахътэм рагъэклогъэх, чыфэ зытелъ нытыхэм адэгущыгъэным, япшъэ-

рылхэр агъэцэклэнхэм фэщэгъэнхэм апае динлэжхэр ыкли чыплэ зыгъэлорышлэжхын къулыкъухэм яллыклогъэр кырагъэблагъэх, ахэм лотхъабзэм организациехэм ябухгалтериехэр ауллэклух. лотхъабзэм пшъэрылъ шхъалэу илэр гъот маклэ зилэ ыкли зэгурьланыгъэ зэрымылэ унагъохэм арыс сабийхэр илъэсыклэ еджэгъоу къэблагъэрэм фэгъэхъазыргъэнхэр, лоныгъом и 1-р агу кынажыщт мэфэкл шыпккъэ афэхуштых ары.

Хыкум приставхэм яфедеральнэ къулыкъу АР-мклэ и Гъэлорышланлэ ипресс-къулыкъу

Сабийхэм гушлуагъо къафехъы

Мыекъуапэ ирайонхэм ащыщэу «Восходклэ» заджэхэрэм тыщэпсэу, яблэнэрэ урамжыем ия 4-рэ унэ тычлэс. Мыщ щыпсэхуэрэр мыпшъыжхъэу тищагу анахъ дэгъухэм ащыщыным лъэплъэх. Клэлэпунклэр зыщыджэгущтхэ чыплэ тил. Сабийхэр ащ лъэшэу щэгущылыкых ыкли ар зыхъатырыр изетегъэпсыхъан дэлэжъэзэпытэу, Улэшыгъэ Клуа-члэхэм яветеранэу тиунэ щыпсэурэ Олег Никовскэр ары.

Клэлэпунклэу джэгуплэм пыл тыришыхъанэу ащ ыгу кыхъагъ ыкли, мэфэ 20 фэдизырэ зыплэпъ уж, ар кыдэхъугъ. Непэ ащ сабийхэр ягуапэу щэджэгух, пстэуми «тысыплэр» аушэтыгъ. Ны-тыхэри ащ рыразэхэу гушылэ фабэхэр Олег пагъохыгъэх.

Олег Никовскэр кыдэхъу-

гъэм кышчыуцун имурадэп. Нэмыкл гукъэклхэри илэх, ахэри щылэныгъэм зэрэщыпхыри-щыштхэм тичыхъэ телъ. Ар-

Леонид МЕРТЦ.

Узыфэсакъыжымэ нахъышлу

Теуцожь районым ит къоджэ анахъ инхэм Гъобэкъуае зэу ащыщ. Унэгъо лэжбаклогъэу, зэ-гурыложьхэу, лотхъабзэу насып къэклуаплэу зэрэщытыр агурылуагъэу мыщ щыпсэхуэрэм уарыгъушхонэу щыт.

Адрэ чылэхэми джащ фэдэу сяплъы, арэу щытми, тызэрэзетекырэр къэслонэу сыфай. Непэ хэти ыгу кырырэмьгъау, ау чылэхэр зэбгъапшэхэмэ, къэбзэныгъэмклэ нахъ къахэщыхэрэр Къунчыкхъоабл, Джэджэхабл, Нэшъукъуай, Пэнэжыкхъуай, Нэчэрэзый, Пщыкхъуайабыл. Гъобэкъуае пштэмэ, чылэгур, къуладжэхэр, дэклыгъохэр чэщ къэс къаушлоих, тхъамафэм къыклоцл чылэм хэклэу цаугъоирэр тракторымклэ дашы, ар администрацием илажъэу слорэп, ащ лотхъабзэу ышлэрэр бэдэд, арэу щытми, фырикхъуэрэрэп.

Тиклалэхэр нычэпэ зыдэщылэхэр тымышлэу тэгъолыжы, чэщ реным ешъохэщ, хэкыр гъогум тизы къаушылэгъэу локлыжы, паркэу тилэми удэхъа-

жыны лъэкырэп, чылэгум, клуб лупэхэм бэшэрэбхэр ащэуклорэхэщ алурых, ар зымышлоигъэхэм пчэдыжъ къэс луахыжы. Машинэу афэтщэфыгъэхэм чылэм щылаклэ къарытырэп, гъогухэр зэщагъахъо, кызэпэчъэх, сабийхэр чэщырэ агъэчыехэрэп, гъогухэм атеклуадэрэри бэ. Мыхэм япшлэн лъэкыштыр тэшлэ, ау адыгэгъэм тыкхъеуыты. Мыщ фэдэхэм янэ-ятэхэр тыдэ лъэхэра, хэта мыхэр кызыгъэуцуштхэр, тыдэ тыклора? Тиклалэмэ сэлам кытахыжырэп, тэклоды.

Лъэпкъ пэпчъ шэн-хэбзэ гъэнэфагъэхэр хэлъых. Цыфыгъэр, къэбзэныгъэр, шыпкхэныгъэр, шхъэклогъэныгъэр пхэлхэмэ, уцыф шыпкъ, унасыпышлу, ау о пшъхъэ закхъоу, уисомэ фэ-

шхъаф пшъхъэ имылыжыгъэу, нэм лъыр кытэлъэдагъэу, зыми унымылыжыгъэу, цыфхэр кымыдзэхэу, зыми зи фэмышлэу уцылэныр лъэшэу тхъамыклагу.

Мыщ фэдэу псэурэ ны-тыхэм яклалэхэм мыхъунхэр ашлэх, ешъох, машинэмэ арысхэу мэбзаджэх. «Сэ сиклалэ зэклэмэ анахъ дэя, машинэр ора фэзыщэфыгъэр, хэкыр шъуадэжъа кызылуитакхорэр?», — ало ны-тыхэм ащыщхэм. Арэуцтэу уисабый шлу олпэгъумэ, гъасэ, тхъамыклэм дерэл, сымаджэм лъэрэплъ, щылэныгъэм къеклушт дэгъухэр ерэшлэх. Мыр кызыфэстхыхэрэри шхъафых, хэти кызыгурерэгъау. Гъобэкъуае клэлэклэ дэгъубэ дэс, ау адрэхэм дэгъури агъэклодыжы.

Адыгэ лъэпкъым кырыклуагъэр хэта зыщыгъупшэжыгъэр?! Нэбгырэ миллион пчъагъэу хэкум исыгъэр зэдемылэжъ-зэгурымыложьым еклодылагу, джыри ары кытэхъулэрэр, непэ тэтхэжышъ, машинэ чыфэхэм тарыс, «патефоным» дэгъоу кхело, тешъо, ау кредит тыгъори кэатымышлэу кхэсы.

Шэн дыджыхэр, хъагъу-шъугъуныр, пцыусыныр, нэмыклхэри лъэпкъымклэ емыклушхоу

нахъыпэм алытэщыгъэ. Адыгэгъэм, шыпкхъагъэм, гуклэгъум адыгэхэр кыгъэдахэщыгъэх, мыклодыжын щытхъур ахэм къафыхыгъ.

Члэтэнэх тыхэбзэ дахэхэр. Шыпкхъагъэ ахэлъэу тисабыйхэр тпыхэмэ, тиадыгагъэ кызэтенэщт.

Джыри къоджэдэхэр анахъ зыгъэгумэкыхэрэм ащыщ игугъу кхэсшын. Ыпэклэ колхозхэр щылэхэ зэхъум бригадэхэр, трактор ыгыплэхэр шъофхэм арытыгъэх, чылэм маклэу кыдахэщыгъэх, тигъогухэри дэигъэхэп. Джы хъурэм тежыгъэплъ: колхоз, совхоз зыфэллоштхэр щылэжхэп, зэклэ зэхэкхутагъэ. Колхозым лэжыгъэр луыхыжымэ гъогумэ мыжъор кытыратакхоти, зэлагъэзыкыжыштыгъ, джыры нэмылэмэ, зыми зы мыжъо щалъэ кышчэрэп, машинэшхоу джы щылэхэр адрэ шылагъэхэм фэдипшыклэ анахъ онтэгъух.

Зэхахъэхэр щылэхэ зыхъуклэ зыми шыпкхэр кылорэп, ау зэбгырыкыжхэмэ, зэклары бэлахыых, зыгорэм ежымэ ялоф шыпкхэхэр рагъэшлэнхэу ары, ау хэта а ушлой лузыхыштыр, уиклалэ фэзыгъэсэщыт? Тызэкхотмэ — тылэш!

СТИАШЪУ Вячеслав.
Теуцожь район Советым идепутат, чылэм ицыф гъэшлуагъ.
Гъобэкхъуай.

Зигъэпсэфыным фэшл

къыпщыныжыгъ

Хыкум приставхэм яфедеральнэ къулыкъу АР-мклэ и Гъэлорышланлэ и Мыекхъопэ къэлэ отдел чыфэ зытелъхэм ащыщ къеклуалл, сомэ мини 196-у тельгыгъэр ежъ-ежырэу кытыжыгъ.

Чыфэр зытелъыгъэм кызырлуагъэмклэ, къалэу Краснодар лотхъабзэ, Мыекхъуапэ бэрэ къа-клорэп. Лэклыбым зигъэпсэфынэу кло шлоигъоти, зэклэмэ апэу хыкум приставхэм ясайт ихы, чыфэ телъмэ ыуплэклугъ. Мыекхъопэ къэлэ отделым ежъ фэгъэхыгъэу лотхъабзэу зэрэчлэлъыр зешлэм, къакуи, чыфэр зэрэпсаоу кытыжыгъ.

Хыкум приставхэм яфедеральнэ къулыкъу АР-мклэ и Гъэлорышланлэ пстэуми агу къегъэкыжы чыфэ ателъмэ Интернетыр кызыфагъэфедэзэ зэрагъэшлэн ыкли атыжын зэралъэкыштыр «Банк данных исполнительных производств» зыфилорэмклэ е мобильнэ телефонхэм ателъытэгъэ гуадзэмклэ.

Хыкум приставхэм яфедеральнэ къулыкъу АР-мклэ и Гъэлорышланлэ ипресс-къулыкъу

ТИГУМЭКИХЭР

Нэфыгъуазэм кыухъумэщтхэ?

Мыекхъуапэ иурам шхъалэхэр шъуамбгъох, автомобильхэмклэ уащызеклоным фытегъэпсыхъагъэх. Сыд фэдиз ядэхэгъэми, машинэхэр бэрэ ащызэутэкых, шынагъоу лъэгъухэрэм тагъэгумэкых.

Тикхалэ изетегъэпсыхъэгъэ чыплэхэм ащыщ республикэ гъэзетхэр зычлэт унэм ыпашхъэ. Адыгэ къралыгъо университетым иеджэплэшхо лъэгъупхъэ. Урамхэу Первомайскэмрэ Жуковскэмрэ зыщызуаллэхэрэр бэмышлэу агъэцэклэжыгъ. Гъогу гъунэхэр щынэгъончъагъэм фытырагъэпсыхъагъэх. Арэу щытми, автомобильхэр зыгъэлорышлэхэрэм урам шъуамбгъохэр афийкхуэрэр, ащызэутэкых.

Аужырэ мэфэ 15-м кыклоцл

машинэ зэутэкхэр пчъагъэрэ ащылтэгугъэх. Машинэ дахэхэр умышлэжыныхэу зэхакхуэтэх, шъобжхэр зытыращэгъэ цыфхэр симэджэщхэм псынклэу анагъэсых. Гум кхорэр водителхэм янахыбэр зэрэбзылфыгъэр ары. «Ефыжыагъэхэу», зыфэмысакхыжхэу мезечъэх. Гъогу шхъалэм рыклон фаер язэрэмыгъашлэу, мыхъомышлагъэу кызыдахын алэ-кыштым икхъоу емыгупшысэхэу машинэхэр агъэлорышлэх.

Узыфэсакхыжыныр на-

хышлу, ау ар ыужырэ акхылым щыщ мэхъу.

Редакцием дэж машинэхэр щызэмыутэкыхнхэм, лъэсрыклохэм ящынэгъончъагъэ кхэухымэгъэным афэшл нэфыгъуазэхэр (светофорхэр) урамхэм ащэгъэуцухэмэ ишлуагъэ къэклогъэу водителхэм къалоу зэхэтэхы. Нэфыгъуазэхэм ягъэуцун, ягъэфедэн ахъщэу пэлухащтыр маклэп. Ари кыдэтлътэмэ, зэхъоклыныгъэхэм тызэрэжэщтыр зыфэдизыр тшлэрэп. Анахъэу тэ тыналэ зытетыздагъэр шапхэхэр амыукхэхэу водителхэр зеклонхэ зэрэфаер ары. Гъучл чэу хъагъэу урам лъапсэм щытыр изыутырэ авто-

мобилым тхъамыклагъоу кызыдихырэп гукли, псэкли те-гъэгумэкых. Тызыфэсакхыжыныр зэклэми апшъэу щэрэт. Ар анахъэу рулым клэрысхэм

къагурылоным мэхъанэшхо ил.
ЕМТИЛЬ Нурбий.
Сурэтым итыр: автомоби-
лыр зэутэкыхыгъэ чэу хъа-
гъэм ителъ.

Имурад ин зафэу пхырещы

«Тыгэм инэбзиймэ япыдзэжъэу
Шъхъангупчъашъхъэм

сэ ситхылъ терэлъ».

Пэнэшъу Хъазрэт

Пэнэшъу Хъазрэт лэшлэгъуныком ехъугъэу адыгэ литературэм хэт, щэлажъэ. Илэс зэфшъхъафхэм Мыекьуапэ, Краснодар ыкӀи Москва тхылъ 20-м нахыбэ къащыдигъэкӀыгъ. Ахэр усэ сборникхэу, пшысэхэр, клэлэ-цыкӀлэхэм ыкӀи инхэм апае рассказхэр арых.

Пэнэшъу Хъазрэт шышхъэу и 10-м, 1934-рэ илэсым къуаджэу Къунчыкхъаблэ къыщыхъугъ. Заом ылэкӀэ ятэ лӀи, клэлэцыкӀлэуэ щылэ-ныгъэм икӀыныгъохэр зехишлагъэх. Ау ащ емылӀытыгъэу, Хъазрэт икӀэлэ-цыкӀлэуэ епхыгъэ гукъэкӀыжхэр фабэх. Ахэм чыплэ анахь ин ащызы-убытырэр ятэкӀэ янэжъэу оредыжхэр, пшысэхэр бэу зышлэщыгъэу, къыфэзылоштыгъэр ары. Хъазрэт пасэу гуцылэм идэхагъэ, илэшыгъэ зехишлагъ. Литературэм фэцагъэ ху-нымкӀэ анахь зишлуагъэ къэкӀыгъэр ышпхъу нахыжъ ары. Адыгэ тха-

клохэм ятворчествэ готэу, урыс классическэ литературэм — А. Пушкиным, М. Лермонтовым, Л. Толстоим ятворчествэ — лэ-шэу ыналэ тетэу къэтэ-джыгъ.

Зэошхом клалэм иеджэн лӀф ыгъэгъу-жъогъагъ. Ащ къыхэкӀэу, илэс 13 ыныб-жъэу ублэплэ еджа-плэр къыухыгъ. Усэ-тхэныр зырегъажъэм къоджэ еджаплэм члэ-сыгъ.

Класси 7-р къызеухым, Адыгэ клэлэгъэджэ училищым 1950 — 1954-рэ илэсхэм щеджагъ, къыухыгъ. ИкӀуаджэ къыгъэзэжы клэлэгъэджэу лӀф шишлагъ. 1961-рэ илэсым Хъазрэт Горькэм ыцӀэкӀэ щыт Литературнэ институтэу Москва дэтым члэхъагъ. А лэхъаным адыгэ гъэзетым, журналэу «Зэкъошныгъэм», нэмыкӀхэм ытхыхэрэм ащышхэр къащыхеутых.

1962-рэ илэсым Пэнэшъу Хъазрэт иапэрэ усэ сборникэу «Апэрэ

лъагъу» зыфилоу къы-дэкӀыгъэм иусэ анахь чъэпхыгъэхэр къы-дэхъагъэх. Джащ фэдэу урыс журнал зэфшъхъафхэми ытхы-хэрэр къарэхъэх.

Литературнэ инсти-тутыр къызеухым, Пэнэшъу Адыгэ хэкум къыгъэзэжы гъэзет-хэу «Социалистиче-скэ Адыгеим» ыкӀи «Адыгейская прав-дам» лӀф ащишлагъ. А илэсхэм тхаклом бэ клэлэцыкӀлэхэм афэгъэ-

хыгъэу къылэкӀэкӀырэр. 1967-рэ илэ-сым «КӀэлищ» («Три мальчика»), пшысэхэу «Хъарамым къехъуллэ-гъэр», «Лыжыр ыкӀи насыпыр» фольклор нэшанэр акӀэтэу етхых, шэнышлэхэр ахэм ащегъэбагъох, сы-дигъуи шлур ем зэретеклорэр къащелӀо. «Бзыужыемрэ хырбыдзыкӀэмрэ», «ЛӀэпсэ пыт» зыфилоу тхылхэр етхых, адыгабзэкӀи урысыбзэкӀи къы-хеутых. Ахэм къакӀэлъыкӀуагъ (1969) адыгэ щылэкӀлэ-псэукӀэм къыхэхыгъэ

усэхэри зыдэт тхылъэу «Тыщылэшт» зыфилоуэр.

1991-рэ илэсым Пэнэшъу Хъазрэт «Чэчан» зыфилоуэр тхылъыр ытхыгъ, къыдигъэкӀыгъ. 2002-рэ илэсым уры-сыбзэкӀэ тхыгъэу, клэлэцыкӀлэуэ усэхэм-рэ пшысэхэмрэ дэтхэу «Удивляется Байзет» зыфилоуэр къыхиутыгъ, адыгэ гъэзетми итхыгъэхэр къехъэх. Пэнэшъу Хъазрэт литературнэ эдзэкӀын лӀофы-ри фызэшлӀокӀы. АщкӀэ анахъэу къы-дэхъухэрэр клэлэцыкӀлэхэм апае аты-гъэхэр адыгабзэм ригъэкӀлунхэр ары.

2009-рэ илэсым, Пэнэшъу Хъазрэт ыныбжэ илэс 75-рэ зэрэхъурэм ипэ-гъокӀэу, усэхэр, сонетхэр, балладэхэр, эдзэкӀыгъэмэ ащышхэр дэтхэу «Ты-гъэнап» зыфилоуэр тхылъыр къыдигъэ-кӀыгъ. Ренэу усаклор гупшысэ орхэм ахэт, агъэбжышлӀо, агъэлъашы. Иуса-кӀэхэр, рассказхэр бэрэ лӀэпкӀ гъэзе-тэу «Адыгэ макъэм» къехъэх. Имурад зафэ хъалэлэу пхырещы тхаклоу Пэнэшъу Хъазрэт.

«Цыфыр щэрэ — щылэмэ хъяр!» — ылауагъ усэклошхоу ХъаткӀо Ахмэд. Ащ тэри дедгъаштэу псауныгъэкӀэ мыхъуапсэу, игугъэ нафэу, игъогу занкӀэу, ибын-унэгъо дахэ датхъэу, цагъашлӀоу илэсыбэ гушлуагъохэр къыгъэшлэнэу Хъазрэт фэтэлӀо.

МАМЫРЫКЪО
Нуриет.

Усэхэр

Сэ сыфай къызэхахынэу

Сэ сыфай къызэхахынэу,
Мыр цыфлӀэпкӀым иунай:
Зи хэплъхъанэу, зи хэпхынэу
Мыгъэпсыгъэр тидунай.

Ныбжырэм нэгъэулӀэпӀэгъур,
ТакыкӀ пӀэпч хэгъэшлӀыкӀыгъ.
Синьбджэгъу, ослон, хъадэгъур
Къэрабгъэм къыугупшысыгъ.

УкӀегъаштэмэ ахърэтэм,
ЛӀзэгъу закӀо уищыкӀагъ:
Гъусэ фэхъуи о поэтэм,
А лӀэныгъэм утекуагъ.

Къащэ, джэгъу шлӀы, плу сабыир,
Зыгъэбын, зыгъэунагъу.
Уиджэгъогъухэр, о уипыйхэр
ЗыукӀыштхэр уигушлуагъу.

ТыракӀыгъэл цубжъэр ахэм,
Мышъо-мылмэ уапымыл.
Хэт зылуагъэр ущыл клэхэу?
Къыхахэ занкӀэу о ситхылъ.

Моу къэлэ унаплэ

Бэрэ а лӀэшлэгъум
Сэ сыфэзэщыгъ.
КӀэлэгъум, шлӀуэзгъум
Къысфэгъэзэжыгъ.

Моу къэлэ унаплэ,
ЗанкӀэу уинӀэплӀэгъу.
Гъатхэм игугъаплэ
КъысегъэгъэлӀэгъу.

Сигупшысэ — пӀальэр
ЛӀэшлэгъоу мыбжиз.
Пфэзгъэшлорэ псалъэр
Къушхъэшхом фэдиз.

Лъагъу сфэлэт огур,
ГъашлӀэм имэфӀкӀ
Зэрыклорэ гъогур
О сфэмыгъэкӀэкӀ!

Жъогъохэчъмэ япкӀыхъэр уадэжъ

Чыгур къызышлӀыгъэм
Щегъэжъагъэу
Жъогъобыным зыдылӀыгъ
Гухэлъ;
ГупшысэшлӀум зэкӀэ
Рихъыжъагъэу,
Езбыр папкӀэу
А зыр къаупсэлъ:

«Гур ыщэфэу,
Фэдэу нэр пӀэпихэу
Огу гъунэнчэм
Лъахэ кыммыкӀын.
Тащыгъ горэм
Ащ сӀлам римыхэу,
Фынэмысэу
Ыуж имыкӀын».

Уахътэр залытэрэм
Щыублагъэу
Жъогъо ладжми
Зыкырашэтыгъ.

ИжыкӀащэ лупшлӀэм нэсэу,
Фэбыбын зыпӀэкӀи
КъахэкӀыгъ.

МакӀэп а гъогуанэм
Теклодагъэр.
Щыстырэр етлани
Нахыбэжъ.
Сыд шъула, Чыгур,
Арэу пхалӀэгъуагъэр?..
Жъогъохэчъмэ япкӀыхъыр
Уадэжъ.

Чыгоу тхъамыкӀагъор
КъызэбӀкӀрэр,
Жъогъохэчъмэ сыгу
Сэ къагъэлӀ:
Гумзэгъагъэр
Сыда къызыхэкӀрэр?
Лъагъу къычлӀкӀын
О уигухэлъ.

Чэщыгъу гупшыс

Нэф къызышлӀыкӀэ джэныкӀоу
Тыгъэ нурэр сфызэкӀэнэ.
ГъэшлӀэ гъэблым сыфэныкӀоу,
Чэщ къызыхъукӀэ сэ сыкъэнэ?

Жъоку ипхыгъэу жъогъобыным,
Ярэби, сыд имэхъана?!
ШлункӀ мэзахэм сыгу пфызыным
пае ар къыхэогъана?

Зесхы, зесфи, сызыпылӀи
ПшлӀомыхъатэу, угу къысэгъуа?!
«Мышъо-мылхэр зэ гъэтӀыпӀи...
СилӀагъэ о олъэгъуа?!»

Арэу оломэ, ошэхъу,
Хъурэм зыкӀи ущыгъуазеп.
ШыпкӀэр плӀощтмэ, къын сэлӀэгъу,
Ау клӀэгъожъмэ сыряхазеп.

Дунэешхом щысылӀахэм
Слонэп — насып щысилагъеп.
Гъуни нэзи зимылахэм
ИгупчэнкӀэ сыд фӀлуагъа?!
СэшлӀэ гъашлӀэм шлагъоу хэлъыр.
Сэ спсэзанэу скъо ишъао
ЫцӀэ цыкӀлоу сыбгъэ тельыр
Гур ыгъатхъэу мэчӀлао...

Oklo yutэу сапэ

ТӀуми тымышлахэу
Тэ тызӀэулагъ:
Тыгъэр о унапэу
Сэ тесыубытагъ.

Oklo, уелӀэкӀоны,
Уауж клӀэкӀэу сит.
Сижыгъэ сехъоны:
«СшлӀэщтыр къало, сыд?..»

Сшхъэ сыфӀлушъашъэ:
«Къэуцуба, сипшъашъ, —
Слозэ сыплӀэкӀуашъэ, —
Мыгъонлэрэ пкӀашъ...»

Oklo уитэу сапэ,
Уауж клӀэкӀэу сит.
Сыдыгъо унапэ
СытеплӀэнэу щыт?

СыплӀэкӀо, сыплӀэкӀо,
СыплӀэкӀо зэпыт.
Ренэу клорэр текло,
Пытэу угу иубыт.

ПЭНЭШЪУ Хъазрэт

Тапэ къэт гъашлӀэр

Сежьэжы къэси,
О къэогъэзэжы:
Узэрежъэжъэу,
Усцэгъупшэжы...

Къэсэгъэзэжы,
лӀплӀ осэщэкӀы.
Гъэмэфэ чэщыр,
ГухэкӀэу, клӀкӀы.

Тызытет лӀэгъуцыр
ЗӀпӀэнэфыжы,
ПчӀэлупэ уцыр
Щашъоу къэуфыжы.

Мэзэ шхъэтлӀагъор
КъытэдэхашлӀэ,
Бгъэгум диз тхъагъор,
Тапэ къэт гъашлӀэу.

Сыдэу удах о,
УлӀшлӀ, дунай:
ЗэкӀэ — ош пай,
ЗэкӀэ — сэц пай...

Гъогур гузэнкӀ

Жъыр къепщэмэ сшлэнэу,
ЗэкӀэм сӀплӀэ сапэ.
Ар къыгъэшпыкӀэнэу
Гъогум шихърӀэп сапэ.

Арэу щытмэ, адэ
Сыд сэ къысӀокӀрэр?
Сиакып мӀэлӀатэ:
Сыд ар къызыхэкӀырэр?

Бэмэ сягупшысэ,
Сыгу къэкӀыжъэр — макӀэп.
Тызыхэтыр пшыса?
Хъурэр тшлӀэрэ закӀлӀэ.

СӀкӀо, сыкӀо къэси,
Зыгорэм сыхахъэ:
Сышыуми, сылӀэсми, —
Зыгорэм сыклахъэ.

Зэ къысылӀогъагъэр
Сянэжъ, — сыгу къэкӀыжы:
«Гъогоу узтэхъагъэр
Пфэхъу узэнкӀыжы...»

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие иунашъу

Тэхьутэмькье районьмклэ зы мандат зилэ хэдзыплэ коеу N 23-мклэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутат ихэдзын тедзэхэу 2014-рэ илъэсым лоньгъом и 14-м щылэнэу агъэнэфагъэхэм ателытагъэу Тэхьутэмькье районьмклэ зы мандат зилэ хэдзыплэ коеу N 23-мклэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатынымклэ кандидатэу Рублев Владимир Сергей ыкьор тхыгъэным ехылагъ

Тэхьутэмькье районьмклэ зы мандат зилэ хэдзыплэ коеу N 23-мклэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутат ихэдзын тедзэхэу 2014-рэ илъэсым лоньгъом и 14-м щылэнэу агъэнэфагъэхэм ателытагъэу Тэхьутэмькье районьмклэ зы мандат зилэ хэдзыплэ коеу N 23-мклэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатынымклэ кандидатэу Рублев Владимир Сергей ыкьор къызэрагъэлъэгъогъэ шыклэр Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием и гражданхэр хэдзынхэм ыкли референдумым ахэлэжьэнхэмклэ фитыныгъэу ялэхэм ягарантие шъхалэхэм яхылагъ» зыфилозем къыгъэуцурэ пшэрылхэм,

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатхэм яхэдзын ехылагъ» зыфилозем, джащ фэдэу Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатхэм яхэдзын ехылагъ» зыфилозем ия 25-рэ, 42-рэ, 43-рэ, 44-рэ статьяхэм зэрадиштэрэр зеплъэкълум, Адыгэ Республикэм хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие **унашъо ышлыгъ:**

1. Рублев Владимир Сергей ыкьор, 1981-рэ илъэсым къэхъугъэр, муниципальнэ гъэпсыклэ зилэ «Инэм къэлэ псэуплэм» инародрэ депутатхэм я Совет и депутатыр, пшэадекълэжьэу

ыхьырымклэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Стройпроектгрупп» зыфилозем ипащэр, апшэрэ гъэсэнэгъэ зилэр, Тэхьутэмькье районьмклэ ит псэуплэу Яблоновскэм щыпсэурэр, ежь-ежьырэу зыкъэзгъэлъэгъуагъэр Тэхьутэмькье районьмклэ зы мандат зилэ хэдзыплэ коеу N 23-мклэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутат ихэдзын тедзэхэу 2014-рэ илъэсым лоньгъом и 14-м щылэнэу агъэнэфагъэхэм ателытагъэу Тэхьутэмькье районьмклэ зы мандат зилэ хэдзыплэ коеу N 23-мклэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатынымклэ кандидатэу тхыгъэнэу.

2. В. С. Рублевым зэратхыгъэр къэ-

зыушыхъатырэ тхылыр етыжыгъэнэу.

3. Мы унашъор Тэхьутэмькье районьмклэ хэдзынхэмклэ ичылплэ комиссие лэклэгъэхъэгъэнэу.

4. Мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» къыхыгъэутыгъэнэу.

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие и Тхьаматэу Н. А. СЭМЭГУ

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие и секретарэу Ф. З. ХЪАЦИАЦИ

къ. Мыекъуапэ, шышхъалум и 4, 2014-рэ илъэс N 52/221-6

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие иунашъу

Тэхьутэмькье районьмклэ зы мандат зилэ хэдзыплэ коеу N 23-мклэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутат ихэдзын тедзэхэу 2014-рэ илъэсым лоньгъом и 14-м щылэнэу агъэнэфагъэхэм ателытагъэу Тэхьутэмькье районьмклэ зы мандат зилэ хэдзыплэ коеу N 23-мклэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатынымклэ кандидатэу Александров Валерий Алексей ыкьор тхыгъэным ехылагъ

Тэхьутэмькье районьмклэ зы мандат зилэ хэдзыплэ коеу N 23-мклэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутат ихэдзын тедзэхэу 2014-рэ илъэсым лоньгъом и 14-м щылэнэу агъэнэфагъэхэм ателытагъэу Тэхьутэмькье районьмклэ зы мандат зилэ хэдзыплэ коеу N 23-мклэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатынымклэ кандидатэу Александров Валерий Алексей ыкьор къызэрагъэлъэгъогъэ шыклэр Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием и гражданхэр хэдзынхэм ыкли референдумым ахэлэжьэнхэмклэ фитыныгъэу ялэхэм ягарантие шъхалэхэм яхы-

лагъ» зыфилозем къыгъэуцурэ пшэрылхэм, Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатхэм яхэдзын ехылагъ» зыфилозем, джащ фэдэу Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатхэм яхэдзын ехылагъ» зыфилозем ия 25-рэ, 42-рэ, 43-рэ, 44-рэ статьяхэм зэрадиштэрэр зеплъэкълум, Адыгэ Республикэм хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие **унашъо ышлыгъ:**

1. Александров Валерий Алексей ыкьор, 1963-рэ илъэсым къэхъугъэр, унэе предпринимателыр, Тэхьутэмькье

районьмклэ псэуплэу Яблоновскэм дэсыр, ежь-ежьырэу зыкъэзгъэлъэгъуагъэр Тэхьутэмькье районьмклэ зы мандат зилэ хэдзыплэ коеу N 23-мклэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутат ихэдзын тедзэхэу 2014-рэ илъэсым лоньгъом и 14-м щылэнэу агъэнэфагъэхэм ателытагъэу Тэхьутэмькье районьмклэ зы мандат зилэ хэдзыплэ коеу N 23-мклэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатынымклэ кандидатэу тхыгъэнэу.

2. В. А. Александровым зэратхыгъэр къэзыушыхъатырэ тхылыр етыжыгъэнэу.

3. Мы унашъор Тэхьутэмькье районьмклэ хэдзынхэмклэ ичылплэ комиссие лэклэгъэхъэгъэнэу.

4. Мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» къыхыгъэутыгъэнэу.

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие и Тхьаматэу Н. А. СЭМЭГУ

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие и секретарэу Ф. З. ХЪАЦИАЦИ

къ. Мыекъуапэ, шышхъалум и 4, 2014-рэ илъэс N 52/222-6

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Регламент зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм **унашъо ешлы:**

1. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Регламентэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъоу N 479-р зытетэу 2012-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 5-м аштагъэмклэ аухэсыгъэм къыклэлъыклорэ зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу:

1) я V-рэ разделым мыщ фэдэ къэлуагъэ зилэ я 31-рэ шъхэр хэгъэхъогъэнэу:

«Я 31-рэ шъхэр. Цыфхэм я предложениехэм зэрахаплъэхэрэ шыклэр ыкли хэдзаклохэм яшлюигоныгъэхэу къалэклахъэхэрэр зэраухэсыхэрэр

Я 151-рэ статья. Цыфхэм я предложениехэм зэрахаплъэхэрэ шыклэр ыкли хэдзаклохэм яшлюигоныгъэхэу къалэклахъэхэрэр зэраухэсыхэрэр

1. Общественнэ мэхъанэ зилэ лэфтхьабзэхэу социальнэ ыкли экономикэ лэфыгъохэм язэшлохын фытегъэпсыхъагъэу щытхэр щылынгъэм гъэцэклагъэ зэрэщыхушхэм япхыгъэ зэлуклэхэм, зэхахъэхэм, конференциехэм ащаштэгъэ предложениехэу депутатим къы-лэклэхъагъэхэу мылкъу зыплэгъэхъэгъэн

фаеу щытхэр гуадзэм диштэу депутатим зэхеугъуаех.

2. А предложениехэм зэлуклэхэм, зэхахъэхэм, конференциехэм ащаштэгъэ унашъохэм къахатхыкыгъэхэр ягъусэхэу депутатим Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм илъэсэу итым мэлъылфэгъум и 1-м нахымыгъэгужоу лэклэгъахъэх.

3. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм къылэклэхъэгъэ предложениехэр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат щатхы, ащ нэужым Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ комитет шъхалэм ахэр зэклэ лэклэгъахъэх.

4. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо — Совет Хасэр предложениехэу зыхэплъэхтхэм ыкли ыухэсыштхэм ягъэхъазырын фэгъэгъагъэу хуэрэр бюджет-финанс ыкли хэбзэлэхэу политикэмклэ комитетыр ары.

5. Мы комитетим мэлъылфэгъум и 15-м нэс депутатхэм я предложениехэр зэфехъысыжыкхы ыкли зэхэубытагъэу ахэр алэклэгъахъэх.

6. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ зэхэубы-

тэгъэ предложениехэр Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет илъэсэу итым жьоныгъуаклэм и 1-м нэс лэклэгъахъэх Адыгэ Республикэм и Законэу N 103-р зытетэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутат истатус ехылагъ» зыфилоу 2007-рэ илъэсым бэдзэогъум и 6-м аштагъэм ия 25-рэ статья диштэу зэфэхъысыжыкхэр ыгъэхъазырынхэм пае.

7. Комитет шъхалэр зыхэплъэгъэ предложениехэр, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ышлыгъэ зэфэхъысыжыкхэр, джащ фэдэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ышлыгъэ унашъом ипроект мы комитет шъхалэу ыпшэкълэ зигугъу къэтшыгъэм Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ лэклэгъахъэх нэужым Къэралыгъо Советым — Хасэм зэхэсыгъоу илэшттым зычатегушылэштхэ лэфыгъохэм ахагъэханхэм пае.

8. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет къышлыгъэ зэфэхъысыжыкхэр шылэ зыхуыклэ, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр илъэсэу итым бэдзэогъум и 1-м шуи-

мыгъэклэу предложение зэхэубытагъэхэм ахэплъэ.

9. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр цыфхэм я предложениехэм ахаплъэ зыхуыклэ, предложениаклэхэр ахагъэханхэу фитыныгъэ ялэп.

10. Депутатхэм азыныкьом нахыбэм амакъэ затыклэ, хэдзаклохэм яшлюигоныгъэхэр зэраухэсыгъэхэмклэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм унашъор ыштагъэклэ макло.

11. Мы статьям къызэрэдилытэрэ шыклэм тетэу хэдзаклохэм яшлюигоныгъэхэр аухэсыгъэхэм зэхьоклыныгъэхэр афашлын альэкълэшт.

12. Мы Регламентим ия 115-рэ статья къызэрэдилытэрэ шыклэм тетэу лэфыгъохэу мы статьямклэ зэшлохыгъэ мыхъугъэхэр зэшлуахыкх.»;

2) гуадзэм диштэу мы унашъом годзаклэ пылхъэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

къ. Мыекъуапэ, бэдзэогъум и 23-рэ, 2014-рэ илъэс N 1036

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Чыгум епхыгъэ зэфыщытыклэхэр гъэтэрэзыгъэнхэм ехылаагъ» зыфилорэм ия 3-рэ статья зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2014-рз илъэсым бэдзэогъум и 23-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Чыгум епхыгъэ зэфыщытыклэхэр гъэтэрэзыгъэнхэм ехылаагъ» зыфилорэм ия 3-рэ статья зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Чыгум епхыгъэ зэфыщытыклэхэр гъэтэрэзыгъэнхэм ехылаагъ» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2007, N 6; 2011, N 11; 2012, N 4; 2013, N 7; 2014, N 2) ия 3-рэ статья мы къыклэлъыклорэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) я 2-рэ пунктыр мыщ тетэу тхыгъэнэу:

«2) Адыгэ Республикэм игъунапкъэ къыпэлъул чыгухэм ягъэфедэнклэ ыкли якъэухъумэнклэ республикэ программэхэр зэхэгъэуцогъэнхэр ыкли гъэцэклэгъэнхэр;»;

2) Я 8-рэ пунктыр мыщ тетэу тхыгъэнэу:

«8) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылкъу хэхьэрэ е къэралыгъо мылкъоу къызхиубытэрэр зэтеуыгъэу щымыт чыгу лахъхэм атет унэхэр, псэуалэхэр зиэхэм арацэхэ зыхъуклэ уасэр зэ-

рагъэнэфэрэ шыклэр;».

Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ иӀэ зы-хьурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Законом кӀуачӀэ иӀэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
бэдзэогъум и 30, 2014-рз илъэс
N 321

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Зыныбжъ имыкьугъэхэм ялофхэмклэ ыкли ахэм яфитыныгъэхэм якъэухъумэнклэ комисиенхэм яхылаагъ» зыфилорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2014-рз илъэсым бэдзэогъум и 23-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Зыныбжъ имыкьугъэхэм ялофхэмклэ ыкли ахэм яфитыныгъэхэм якъэухъумэнклэ комисиенхэм яхылаагъ» зыфилорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Зыныбжъ имыкьугъэхэм ялофхэмклэ ыкли ахэм яфитыныгъэхэм якъэухъумэнклэ комисиенхэм яхылаагъ» зыфилоу N 67-р зытетэу 2007-рз илъэсым гъэтхэпэм и 14-м къыдэкӀыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2007, N 3; 2011, N 7; 2013, N 5; 2014, N 2) мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) я 6-рэ статьямы ия 2-рэ пункт мыщ тетэу тхыгъэнэу:

«2) Адыгэ Республикэм зыныбжъ имыкьугъэу исхэм хэбзэукъоныгъэу ашӀыхэрэм къыкӀегъэчы-гъэнымклэ лофтхьабзэу зэшӀахыхэрэм яхылаагъэу отчетыр тхылапӀэм тетэу е электроннэ шыклэм тетэу гъэпсыгъэу илъэс къэс бэдзэогъум и 1-м нэс Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ыкли Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет алэклэгъэхьэ.»;

2) я 8-рэ статьямы ия 5-рэ пункт мыщ тетэу тхыгъэнэу:

«5) муниципальнэ гъэпсыклэ зилэм зыныбжъ имыкьугъэу исхэм хэбзэукъоныгъэу ашӀыхэрэм къыкӀегъэчыгъэнымклэ лофтхьабзэу зэшӀахыхэрэм яхылаагъэу отчетыр тхылапӀэм тетэу е электроннэ шыклэм

тетэу гъэпсыгъэу илъэс къэс бэдзэогъум и 1-м нэс чӀыплэ зыгъэлорышӀэжъыным икьулыкъухэм алэклэгъэхьэ.».

Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ иӀэ зыхьурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Законом кӀуачӀэ иӀэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
бэдзэогъум и 30, 2014-рз илъэс
N 324

Адыгэ Республикэм и Закон

Теклоныгъэм и Быракъ тешыкыгъэхэм ягъэфедэн ехылаагъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2014-рз илъэсым бэдзэогъум и 23-м ыштагъ

Федеральнэ законэу N 68-р зытетэу «Теклоныгъэм и Быракъ ехылаагъ» зыфилоу 2007-рз илъэсым жьоныгуаӀэм и 7-м къыдэкӀыгъэр Адыгэ Республикэм щыгъэцэкӀагъэ хъуным пае мы Законыр аштагъ.

А 1-рэ статья. Теклоныгъэм и Быракъ тешыкыгъэхэм ягъэфедэн ехылаагъ

Теклоныгъэм и Мафэ фэгъэхьыгъэ торжественнэ зэлукӀэхэм, джащ фэдэу 1941 — 1945-рз илъэсхэм

щылаагъэ Хэгъэгу зэошхом епхыгъэ хъугъэ-шлагъэхэм ялӀытыгъэу хагъэунэфыкӀырэ мафэхэм Теклоныгъэм и Быракъ тырашыкыгъэхэр Федеральнэ законэу N 68-р зытетэу «Теклоныгъэм и Быракъ ехылаагъ» зыфилоу 2007-рз илъэсым жьоныгуаӀэм и 7-м къыдэкӀыгъэм тетэу агъэфедэх.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ иӀэ зыхьурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Законом кӀуачӀэ иӀэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
бэдзэогъум и 30, 2014-рз илъэс
N 326

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгеим щыпсэурэ цыф куп гъэнэфагъэхэм социальнэ лэпылэгъу ятыгъэнымклэ лофтхьабзэхэм яхылаагъ» зыфилорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2014-рз илъэсым бэдзэогъум и 23-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгеим щыпсэурэ цыф куп гъэнэфагъэхэм социальнэ лэпылэгъу ятыгъэнымклэ лофтхьабзэхэм яхылаагъ» зыфилорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгеим щыпсэурэ цыф куп гъэнэфагъэхэм социальнэ лэпылэгъу ятыгъэнымклэ лофтхьабзэхэм яхылаагъ» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2004, N 12; 2005, N 3; 2011, N 3; 2012, N 7, 12) мы къыклэлъыклорэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) а 1-рэ статьямы мыщ фэдэ къэлукӀэ зилэ я 11-рэ пункткӀэр хэгъэхьогъэнэу:

«11) Хэгъэгу зэошхоу 1941 — 1945-рз илъэс-

хэм щылаагъэм илъэхъан Советскэ Социалистическэ Республикхэм я Союз кыхъухагъэхэу ыкли ренэу щыпсэугъэхэу, Хэгъэгу зэошхор зауштым ехъулэу зыныбжъ илъэс 18 мыхъугъэхэм (нэужым «заом икӀэлэцӀыкӀухэр» тӀозэ дгъэкӀощт);»

2) мыщ фэдэ къэлукӀэ зилэ я 4⁶-рэ статьякӀэр хэгъэхьогъэнэу:

«Я 4⁶-рэ статья. «Заом икӀэлэцӀыкӀухэм» социальнэ лэпылэгъу ятыгъэнымклэ лофтхьабзэхэр «Заом икӀэлэцӀыкӀухэм» социальнэ лэпылэгъоу аратыштым къыдилъытэрэ лофтхьабзэхэр:

1) цыфхэм социальнэ лъэныкъомклэ яфэлэ-фашӀэхэр зыгъэцэкӀэрэ стационар учреждениенхэм чэзыум хэмытхэу яфэлэ-фашӀэхэр ащызэшӀахынхэр;

2) яунэ исхэу социальнэ лэпылэгъу афэхьурэ отделениенхэм чэзыум емыжэхэу яфэлэ-фашӀэхэр афагъэцэкӀэнхэр;

3) чэзыум хэмытхэу телефоныр афырагъэуцоныр.».

Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ иӀэ зыхьурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Законом кӀуачӀэ иӀэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
бэдзэогъум и 30, 2014-рз илъэс
N 327

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм изакон заулэмэ кӀуачӀэ ямылэжъэу лъытэгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2014-рз илъэсым бэдзэогъум и 23-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм изакон заулэмэ кӀуачӀэ ямылэжъэу лъытэгъэным фэгъэхьыгъ

Мы къыклэлъыкӀохэрэм кӀуачӀэ ямылэжъэу лъытэгъэнэу:

1) Адыгэ Республикэм и Законэу N 122-р зытетэу «Адыгэ Республикэм ичӀыгухэу мэкъумэщ мэхъанэ зилэхэм лэжыгъэу къатырэр нахьыбэ шыгъэнымклэ къэралыгъом зэшӀуихыхэрэм яхылаагъ» зыфилоу 1999-рз илъэсым мэлъылфэгъум и 27-м къыдэкӀыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 1999, N 4);

2) Адыгэ Республикэм и Законэу N 265-р зытетэу «Адыгэ Республикэм ичӀыгухэу мэкъумэщ мэхъанэ зилэхэм лэжыгъэу къатырэр нахьыбэ шыгъэнымклэ къэралыгъом зэшӀуихыхэрэм яхылаагъ» зыфилоу 2004-рз илъэсым тигъэгъазэм и 1-м къыдэкӀыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2004, N 12);

3) Адыгэ Республикэм и Законэу N 32-р зытетэу «Адыгэ Республикэм ичӀыгухэу мэкъумэщ мэхъанэ зилэхэм лэжыгъэу къатырэр нахьыбэ шыгъэнымклэ къэралыгъом зэшӀуихыхэрэм яхылаагъ» зыфилоу 2006-рз илъэсым шэкӀогъум и 8-м къыдэкӀыгъэм

(Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2006, N 11);

Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ иӀэ зыхьурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Законом кӀуачӀэ иӀэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
бэдзэогъум и 30, 2014-рз илъэс
N 328

ЗЭКЪОШНЫГЪЭМ ИГЪОГУХЭМКІЭ

Кавказ къашьохэр къэзышырэ ансамблэу «Гуфитыр» Тыркуем ит адыгэ къуаджэу Сэуджакъэ шыагъ. Купым ихудожественнэ пашэу, Адыгэ Республикэмрэ Къэбэртэе-Бэлыкъарымрэ язаслуженнэ артистэу Нэныжъ Айдэмыр гуцылэгъу тызыфэхьум, зэкъошхэм ялъэмыдж зэрагъэпытэрэм тыцигъэгъозагъ.

Нахьыбэрэ зэлыкӀонхэу ягухэлъ

— Къушхьэтхым щыпсэурэ адыгэ къуаджэм унэгъо 60 дэс, — кьелуатэ Нэныжъ Айдэмыр. — Чылэ дах, непэрэ уахьтэм дештэ. Мэщытышхо дэт.

— Ильэс заулэ хьугъэу Сэуджакъэ шьузэрэкӀо-рэм кытегушылэба.

— Чылэм и Мафэ ильэс къэс хагъэуэфыкы. Ащ ехьулэу тэри тырагъэблагъэ. ЗэфыштыкӀэшлэхэр тилэхэ хьугъэ.

— Сэуджакъэ сыда къэ-зыгъэдахэрэр, зэхьоклы-ныгъэхэр хэшӀольагъо-ха?

— Къуаджэр цыфэу дэсхэм къагъэдахэ. Апэу тызэкӀом, музей ялагъэп, тарихь пкыгъохэр кызышагъэлэгъошт унэу ашлыгъэр тӀоу зэтет. ЗэлукӀэгъухэр щэкӀох, къэшӀокӀо ансамблэу зэ-хащагъэр кыщэшӀо. Къызылуа-хыгъэ музеем Адыгеим итчыгъэ пкыгъохэр, нэпэелл шухьафтын-хэр кызышагъэлагъох. Сэуджакъэ гъогу гъэшӀэгъон кыкӀлугъ.

— Новороссийскэ зыд-щыс чыплэм нахьыпэкӀэ Сэуджакъэ шысыгъэу «Гу-фитым» хэтхэм къэбар-хэр кьалуатэх.

— Хэкужьым егъэзыгъэкӀэ тильэпкӀэгъухэр зекӀыжыхэм, чылэм ыцӀэ къагъэнагъ. Сэуджа-къэ дэсхэм чыгӀур алэжы, чэм-хэр, мэлхэр яшагъухэм адэтых.

— АдыгабзэкӀэ дэгъоу цэгъушылэха?

— Нахьыжхэм тыбзэ ашӀэ. НыбжыкӀэхэм ашыщхэр кьалэ-хэм якӀужыкӀэхэ, ныдэльфыб-зэр алэкӀэзыгъэу мӀэпсэх. Яловэ, Истамбул, нэмыкӀ кьалэхэм къуа-джэм иныбжыкӀэхэр адэсых.

— Къуаджэм имэфэкӀэ зэ-рэкӀуагъэр шьугу рихьы-гъа?

— Чылэм идэхьапӀэ шыухэр щытхэу хьакӀэхэр рагъэблагъэ-щтыгъэх. Концертэу къэттыгъэр журналистэу Кушъу Светланэ зэришагъ, Блэгъожъ Юнысрэ Шэуджэн Адамрэ типшынаох. Къэшъуакохэу КӀыкӀ Адыиф, Теуцожъ Мурат, Къумплыл Да-ринэ, Нэхэе Фатимэ, Къэлэшъэо Долэтбый, нэмыкӀхэм пчыхъзэ-хахьэр къагъэдэхагъ.

— Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артистэу, орэдыӀо ныбжыкӀэу Быщ-тэкъо Азэмат шьуигъу-сагъ.

— Ащ шъхьафэу сыкытегушыл-лэнэу сыфэягъ. Адыгэ орэдхэр къафилуагъэх, тильэпкӀэгъухэр ыгъэгъушлуагъэх. Азэмат кавказ шӀольырым зэрэщыцӀэрыӀом пае «Гуфитым» хэтхэм затырицӀэтыкы-гъэп, цыф шьырытэу зыкыгъэ-лэгъуагъ. Концертыр, пчыхъзэ-хахьэхэр бысымхэм ащыгъупшэ-жыщтхэп.

нан. ЗэхэщэкӀо дэгъух. Тирес-публикэ исхэм сӀалам фабэ ят-хыжыныу кытӀэлэгъуагъ.

— Бысымхэм адыгэ къашьохэр якӀасэхэ?

— «ХьакӀулащэр», «Зэфакоп», «ИспӀамыер», «Лъэпэрышъор», «Къэчыхьэр», нэмыкӀхэри ашӀо-гъэшӀэгъонх. «Гуфитым» игъу-сэхэу пчэгум кышышъуагъэхэр, щыуджыгъэхэр ахэтых.

— Зыгъэпсэфыплэу шьуи-лагъэм зи кьепӀолагъэп.

— Кьалэу Термаль дэт хьакӀэ-щым тыкышъуцугъагъ. Ащ ипа-щэр адыг, лъэпкӀэ йофыгъохэм апыл.

— Тыркуем шьузэрэщыла-гъэм сыда шьузэригъэгъуп-шысагъэр?

— ЛъэпкӀэ шӀэжыым нахьышлоу тыпылӀын фае. Адыгабзэр ныб-жыкӀэмэ нахьышлоу зэрамыгъа-шӀэ хьуцтӀэп. Зэрэгъушылэхэрэм изакъоп, тхакӀи, еджаки арэшӀ. Ильэс 20 зытешӀэкӀэ Тыркуем икӀуаджэу Сэуджакъэ дэсхэм адыгабзэр нахьышлоу ашӀэштэ? Мырэуцтэу йофхэр пьыкӀотэщтмэ, адыгабзэкӀэ гуцылэхэрэр гъоты-гъуае хьуцтых. Ащ фэшӀ тильэп-кӀэгъухэр Мыекъуапэ кьедгъэ-блэгъагъэх. Музейхэр, еджапӀэхэр ядгъэлэгъуцтых, зэлукӀэгъухэр афызэхэтщэщтых.

— Шьуигухэлъхэр кыжжудэхъунхэу шьуфэсӀо.

— Тхьауегъэпсэу. Сурэтхэр Тыркуем кышыты-рахыгъэх.

БАСКЕТБОЛ. АПШЪЭРЭ КУПЫР

Бжыхьэм нэс зигъэхъазырыщт

Урысыем баскетболымкӀэ изэнэкъокъу бжыхьэм аублэщт. Мыекъопэ «Динамо-МГТУ-р» апшъэрэ купэу «Б-м» щешӀэщт. Тренер шъхьалэу Андрей Синельниковыр япащэу тиспортсменхэм загъэхъазыры.

— Юныгъо мазэм и 28-м Урысыем и Кубок икӀыдэхынкӀэ апэрэ зэлукӀэгъур тилэщт, — кытылуагъ Андрей Синельниковым. — «Динамо-МГТУ-м» нэбгырэ заулэ хӀэкӀыжыгъ. КӀэу тштэщтхэм тальэхъу. Непэ ехьулэу кьедгъэблэгъагъэхэм яухъазырыныгъэ тэуп-лӀэкӀу.

Тренер шъхьалэм игуадзэу йоф зышӀэщтыгъэ Сергей Воронниковыр Краснодар икоман-дэ рагъэблэгъагъ. Артем Гапошиныр тре-нерэу ыкӀи ешӀакоу щытыщт.

ФУТБОЛ. УРЫСИЕМ И КУБОК

«Зэкъошныгъэр» «Динамо-ГТС-м» йукӀэщт

Мыекъопэ футбол клубэу «Зэкъошныгъэм» 2014 — 2015-рз ильэс ешӀэгъур шышхьэлум и 12-м ыублэнэу щыт. Урысыем и Кубок икӀыдэхын фэгъэхьыгъэ зэлукӀэгъухэм тикомандэ мы мафэхэм ахэлажэ.

Зэнэкъокъум щешӀэщтхэр

КъэлэпчӀэлухэр: Квитченко Виталий, Кондратьев Кирилл.

Ухьумакохэр: Алей Тимур, Къонэ Амир, Манченко Юрий, МыкӀо Абрек, МыкӀо Мурат, Наталич Евгений, Саадиев Залим-хьан.

Гупчэм щешӀэщтхэр: Ахмедханов Риз-ван, Датхужъ Адам, Когония Александр, Къушхьэ Джемболэт, Такъый Руслъан, Щалбузов Шаранудин.

ЫпӀэкӀэ щешӀэщтхэр: Волков Александр, Осмаев Заур, Павлов Денис.

Директор шъхьалэр: Натхъо Адам.

Директор шъхьалэм щынэгъончъагъэмкӀэ игуадзэр: Дзэгъэщтэ Эдуард.

Клубым ипащэр: Аульэ Рэщид.

Тренер шъхьалэр: Шьумэфэ Рэмэзан.

Массажистыр: Кушмызэкъо Станислав.

Водителыр: Купин Петр.

Урысыем и Кубок икӀыдэхын фэгъэхьыгъэ зичэзыу ешӀэгъур шышхьэлум и 8-м Мые-къуапэ шыкӀошт. «Зэкъошныгъэр» «Дина-мо-ГТС» Ставрополь дешӀэщт. ЗэлукӀэгъур пчыхьэм сыхьатыр 6-м аублэнэу щыт.

«Зэкъошныгъэм» гъэхьагъэхэр ышынхэу, нахьыбэрэ тигъэгъушӀонэу фэтӀо.

**НакӀубгъор зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТӀЫЛЬ Нурбий.**

**Зэхэзышагъэр
ыкӀи кыдзэзы-
гъэкӀырэр:**

Адыгэ Республи-
кэм лъэпкӀэ
ЙофхэмкӀэ, ІэкӀыб
къэралхэм ашы-
псэурэ тильэп-
кӀэгъухэм адырЯІэ
зӀпхыныгъэхэмкӀэ
ыкӀи къэбар
жъугъэм иамал-
хэмкӀэ и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стьянскэр, 236

**Редакциер
зыхъашӀэр:**

385000,

къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:

приемнэр:

52-16-79,

редактор шъхьалэм
иапэрэ

гуадзэр:

52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшъэдэкӀыжъ зы-
хьырэ секретарыр:

52-16-77.

E-mail:

advgvoice@mail.ru

**Зышаушыхьаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хэутын ЙофхэмкӀэ,
телерадиокъэтын-
хэмкӀэ ыкӀи зӀлы-
ІэсыкӀэ амалхэмкӀэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гъӀоры-
шӀапӀ, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зышыхаутырэр

ОАО-у

«Полиграф-ЮГ»,

385000,

къ. Мыекъуапэ,

ур. Пионерскэр,
268

ЗӀкӀэмкӀи

пчъагъэр

4046

Индексхэр

52161

52162

Зак. 2760

Хэутыным
узшыкӀэтхэнэу
щыт уахьтэр
Сыхьатыр
18.00
ЗыщыкӀэтхэгъэхэ
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00

Редактор
шъхьалэм
ипшъэрылхэр
зыгъэцакӀэрэр

**МэщӀӀэкъо
Саид**

Редактор
шъхьалэм
игуадзэр —
пшъэдэкӀыжъ
зыхьырэ
секретарыр

**Хьурмэ
Хьусен**